KÜLTÜR avrupa

Aylık Kültür ve Sanat Dergisi | Nisan 2016 | Sayı: 2 | www.avrupa-kultur.eu

Bremen Tiyatrosu'nda Sezen Aksu'lu İstanbul



- **Taner Akyol**: Bağlama virtüözünün Berlin yolu
- **Günter Brus**'un beden mesajları: **Arızalı bölgeler**
- **Paris metrosu**nda yenilemeler, oyunlar, korkular
- Heidelberg: **"Şehir, Ülke, Kaçış"** ve mülteci akını
- **Erdinç Utku**'nun Brüksel'inde **"bizimkilerin"** yeri

İçindekiler



AKIN E. ŞİPAL İLE İSTANBUL, SEZEN VE ALMAN KÜLTÜRÜ ÜZERİNE
Yukarıdan bakış, olmaz!
ORHAN ÇALIŞIR

Türkçe ile Almanca arasında kuşaklardır entelektüel köprü olmuş bir ailenin çocuğu Akın E. Şipal. Genç yazar ve tiyatrocu, Alman edebiyatının Türkçeye geniş biçimde girmesinde büyük rolü olan isimlerden Kâmuran Şipal'in de torunu. Bremen'deki yeni çalışması "İstanbul" ve Sezen Aksu şarkıları ile kamuoyunun ilgisini üzerine çekmeyi başaran Akın E. Şipal, sorularımızı yanıtladı.

SAYFA: 4



SANATÇI BEDENİNDEN TOPLUMA MESAJLAR ATARSA...
Günter Brus ve "Arızalı Bölgeler"
ASUMAN KIRLANGIÇ

Günter Brus, içinde kabul edildiği akımın diğer üyeleriyle birlikte performans sanatının Avrupa'daki en önemli kurucu temsilcilerinden birisi olarak kabul edilebilir. Sanatın ve toplumun köklü ve derin değişimlere maruz kaldığı 1960'ların başında, sanat aracı olarak özellikle kendi bedenini kullanır ve izleyeni sarsan hatta iğrendiren performanslara imza atar. Brus, performanslarında kendi bedeninin sınırlarını test ederken, toplumun pislik ve iğrençlik ile olan ilişkisiyle de ilgilenir.

SAYFA: 12



PARİS METROSUNDAN İNSAN MANZARALARI (2)
Metronun "lifting" operasyonları ve "kapkaç" karakterleri
M. ŞEHMUS GÜZEL

Eskiden bütün metro istasyonları ikiz kardeşler gibi birbirlerinin tıpkısıydı. Sonra değiştiler. Her biri kendi kimliğini aramaya koyuldu. Her metro istasyonu kendisine "new-look" vermek için yattı "lifting"e. Koridorlarda renkler değişti, duvarlarda fotoğraflara, panolara ve duvar resimlerine yer açıldı. İsimler de değiştirildi, yenileştirildi. Böylece hem görkem kazanıldı hem de tarihle ve bilhassa coğrafyayla ilinti kuruldu.

SAYFA: 16



BATI'YA, MÜZİĞE VE KENDİ SES RENKLERİMİZE DAİR
Taner Akyol'un Berlin yolu
FİKRET YILDIRIM

Çoktandır evrenselleşmiş bağlamanın kültürel ve bölgesel ölçekteki özgünlük ve farklılıkları bir yana, her türlü görsel ve işitsel bilginin ışık hızıyla salındığı günümüzde izleyebildiği yol, tüm yerleşik, koruyucu ve tutucu anlayışları altüst ederek olağanüstünün ve gerçeküstünün kapısına dayanmıştır. Karşımızda, bu kültürel devrim niteliğindeki aşamanın öncülerinden genç ve müzikal donanımlı, bağlama virtüözü Berlinli bir besteci duruyor.

SAYFA: 24



SELÇUK CARA'NIN ALMAN VE TÜRK TOPLUMU İÇİN ANLAMLARI
"Türk, ama buna rağmen akıllı"
BAHAR EŞİN

Gerçekten ilginç hayat hikâyesini kısa bir süre önce çıkan kitabıyla okur önüne seren bir sanatçıyla karşı karşıyayız. Selçuk Cara, sadece Türk asıllı bir Alman yazar değil, aynı zamanda bas bir opera sanatçısı. Wagner sanatçısı olarak tanınan Cara, birçok Alman tiyatro oyununun da yorumcusu olarak biliniyor.

SAYFA: 34



HEIDELBERG TİYATROSU'NDA "ŞEHİR, ÜLKE, KAÇIŞ"

Mülteci trajedisini görünür kılan mizah

RUHSAR GÜMÜŞDAL

Avrupa'yı sarsan, son derece yakıcı bir sorun, ilginç bir yöntemle Heidelberg Tiyatrosu'nda sahneleniyor. 24 Nisan'da ilk kez sunulacak olan "Şehir, Ülke, Kaçış" (Stadt Land Flucht) adlı bu oyunu yönetmen arkadaşı Prodromos Tsinikoris ile birlikte sahneye koyan Anestis Azas, Heidelberg Tiyatrosu'nun üst katında sadece yeni çalışmasını yorumlamakla kalmadı, insana, trajediye, mizah ve sansüre dair sorularımızı da yanıtladı.

SAYFA: 38



ERDİNÇ UTKU VE "TÜRKÇE AĞLAYAN KÖPEK" İZLENİMLERİ

Brüksel damgalı yaşam öyküleri

Uzun yıllardır Brüksel'de yaşayan ve buradan Avrupalı insanlarımızın hallerini çeşitli yayın organlarındaki yazıları ve kaleme aldığı oyunlarla hem Avrupa hem de Türkiye'deki toplumumuza ileten Erdinç Utku, yeni kitabını bir süre önce yayımladı. Yazarlığa mizahla başlayan ve bu eleştirel/güldürel izlekten hiç ayrılmayan Utku, AB başkentindeki hallerimizle ilgili sorularımızı yanıtladı.

SAYFA: 44



BİZİMKİLERİN YOLCULUK DAYANIŞMASI BAŞKADIR

"Avrupamdan" uçak, yolcu ve valiz savaşları

Amsterdam'da yaşayan karikatürist ve mizah yazarı Yakup Karahan, ilginç bir yolculuk öyküsü kaleme aldı.

SAYFA: 52



ÜNSAL ÖZBAKIR'IN IŞIKLI AKSİYON SANATI

Belli bir anı yakalayabilmek

Tam bir aksiyon sanatı bu. Malzemesi ışık. Sadece ışıkla yapılıyor. Sanatçı Ünsal Özbakır, yıllardır ışıklı enstalasyon etkinliklerine katılıyor ve "belli bir anı, ışığın oluşturduğu bir çerçevede biçimlendirmeye" çalışıyor.

SAYFA: 59



BİR SERGİ VE TÜRKİYE KÖKENLİ ÜÇ RESSAM

Dieburg'da renkler ve çizgiler

Frankfurt yakınlarındaki Dieburg ilçesinde üç ressamın işleri, karma bir sergiyle sanatseverlerin değerlendirmesine sunuluyor. 29 Nisan'a kadar açık kalacak olan bu resim sergisinde İzzet Aydın, Yeşim Yaprakkıran ve Ömer Yaprakkıran'ın yapıtlarından seçmeler yer alıyor. Sergi, Dieburg Belediye Binası girişinde.

SAYFA: 61

Künye | Impressum
Sayfa: 42

AKIN E. ŞİPAL İLE İSTANBUL, SEZEN VE ALMAN KÜLTÜRÜ ÜZERİNE

Yukarıdan bakış, olmaz!

ORHAN ÇALIŞIR

TARİHSEL BİR OLAYI BAŞKA BİR BAKIŞ AÇISINDAN GÖRMEK İLGİNÇTİR VE ANLAMAYA YARDIMCI OLUR.



BREMEN - Aslında Türkçe ile Almanca arasında kuşaklardır entelektüel köprü olmuş bir ailenin çocuğu Akın E. Şipal. Genç yazar ve tiyatrocu, Alman edebiyatının Türkçeye geniş biçimde girmesinde büyük rolü olan isimlerden Kâmuran Şipal'in de torunu. Bremen'deki yeni çalışması "İstanbul" ve Sezen Aksu şarkıları ile kamuoyunun ilgisini üzerine çekmeyi başaran Akın E. Şipal, sorularımızı yanıtladı.

Aile hikâyeni anlatır mısın? Ailede "Gastarbeiter" olan kim?

AKIN E. ŞİPAL - Dedem (Kâmuran Şipal) 1960'lı yıllarda burslu öğrenci olarak Almanya'ya, tam olarak Münster'e gelmiş. Doktora çalışması için geliyor. Burada yaşıyor ve burada da babaannemle tanışıyorlar. Babaannem Alman. İki çocukları oluyor, bunlardan birisi benim babam. Bu, baba tarafım.

Anne tarafımdan, dedem 1970'lerde Almanya'da Gelsenkirchen'e çalışmaya geliyor. Annem de beş yaşındayken Gelsenkirchen'e annesiyle babamın yanına geliyor. Annemin babası İstanbul'un eski taksicilerindenmiş. Orada durumu da iyiymiş. Biraz aykırı biriymiş. Yabancı ve farklı şeylere ilgi duyan birisi. Almanya'ya daha çok meraktan gelmiş. Fakat burada mutlu olmuyor ve bir süre sonra geri dönüyor. Annem ise burada kalıyor.

Öbür dedem Kâmuran Şipal 1980'lere kadar Türkiye ile Almanya arasında gidip



geldi. Daha sonra İstanbul'a döndü ve öğretim görevlisi olarak çalıştı ve orada yaşıyor. Babam Almanya'da psikolog olarak çalışıyor.

Oyunda hikâyeyi tersine çevirmişsiniz. Bir Alman "Gastarbeiter" olarak Türkiye'ye gidiyor. Oyunu neden böyle kurguladınız?

AKIN E. ŞİPAL - Tarihsel bir olayı başka bir bakış açısından görmek her zaman ilginç olabilir. Ve anlamaya yardımcı olur. Bir şeyi anlamak istediğimiz zaman ona değişik perspektiflerden bakmamız lazım. Bir hikâye aynı bakış açısından çok anlatıldığı zaman hep aynı şey anlatılır. Fakat hikâyeyi başka bir noktadan anlatırsanız orada bir yenilik olur, bu da konuya yeni bir perspektif getirir.

Genç ve atak

Akın E. Şipal, 1991 yılında Essen'de doğdu. Hamburg'da film okudu. İlk tiyatro eseri ***"Vor Wien"*** *(Viyana Önlerinde) için* ***"In Zukunft"*** *yarışmasını kazandı,* ***"Santa Monica"*** *oyunu ile de Hamburg edebiyat destekleme ödülünü aldı. Yönetmen Selen Kara ve müzisyen Torsten Kindermann ile hazırladığı* ***"İstanbul"*** *oyunu 2015 sonundan beri Bremen Tiyatrosu'nda sahnelenmektedir. Oyun hem eleştirmenler hem de izleyici tarafından büyük ilgi gördüğünden temsiller sezon sonuna kadar uzatıldı.* ***"İstanbul",*** *izleyiciyle buluştuğundan beri neredeyse her temsil kapalı gişe oynuyor. Genç sanatçı ayrıca film senaryosu yazarı olarak pek çok başarılı filme imza attı. Akın E. Şipal'ın bir sonraki tiyatro projesi Mannheim Ulusal Tiyatrosu'nun ısmarladığı* ***"Kalami Beach"*** *2016/2017 oyun döneminde sahnelenecek.*





Oyununuz bir müzikal gibi. Baştan sona şarkılarla bezenmiş. Oyunun alt başlığı da "Bir Sezen Aksu Şarkıları Akşamı". Neden bu hikâyeyi Sezen Aksu ile anlatıyorsunuz?

AKIN E. ŞİPAL - Oyunu, baştan bir Sezen Aksu şarkılar akşamı olarak düşündük. Ondan sonra anlatılmaya değecek bir hikâye aradık. Sezen Aksu müzisyen olarak büyük otorite ve herkesin ortak paydası. Herkes Sezen Aksu'yu tanıyor, şarkılarını biliyor. Nereye gitseniz her zaman bir yerlerden bir Sezen Aksu şarkısı çıkar. Ve insanlar için bir kimlik. Türkiye insanının kendisiyle özdeşleştirdiği birisi. Tabii bazı sorunlu pop aranjmanlarına rağmen sanatsal değeri olan birisi. Şarkıları, özellikle metinleri. Sezen Aksu'nun metinleri müthiş, o kadar güzel metinler yazıyor ki veya güzel yazılmış metinleri kullanıyor. Tabii Almanya'da o metinleri kimse anlamıyor, sadece müziği dinliyorlar, fakat Türk müziğine alışık değilsen o da Almanlara yabancı geliyor. Almanların metinleri anlamamaları iyi değil, fakat bu şarkılar bir hikâyenin içine yerleştirilmiş ve temsilde iki dilde duvara yansıtılıyor. Bu da çok güzel oldu.



Oyununuzun adı neden İstanbul, neden bu adı seçtiniz?

AKIN E. ŞİPAL - İlginç bir soru. İstanbul benim için önemli bir şehir, yönetmen Selen Kara için de, çünkü ailesi orada yaşıyor. Sık sık gittiğimiz bir yer ve sevdiğimiz bir yer. Tabii Türkiye için önemli bir yer. Sonuçta İstanbul Türkiye'nin en büyük şehri ve kültürel kalbi gibi bir şey. Ayrıca Türkiye'deki çok farklı kültürlerin birleştiği, buluştuğu bir yer. İstanbul'da Türkiye'nin her tarafından insanlar yaşıyor. Bir hikâye anlattığınız zaman çeşitli şeyleri bir noktada toparlamalısınız. Örneğin bir resimde. İşte İstanbul bu resim.

Filmler yapıyorsun ve aynı zamanda yazarsın, bu herhalde biraz da aileden gelen bir şey?

AKIN E. ŞİPAL - Kitapların ve dilin benim için özel bir değeri var. Bu, ailemizde bir değer olarak yaşanıyor. Tabii dedem bütün hayatı boyunca sanat eserleriyle uğraşıyor. Çoğu zamanını kitaplarla geçiriyor. Bizim evde hep çok kitap vardı, okumak önemli.



FOTOĞRAFLAR: **THEATERBREMEN.DE**

Onun için bana edebiyat, sanat hep yakın oldu. Tabii şimdi biz kitap fanatiği değiliz. Bu edebiyata esaslı bir ilgi.

Diğer taraftan dayın da tiyatrocu. Yani bir bakıma sanatçılar arasında büyüdün...

AKIN E. ŞİPAL - Bu doğru, fakat düşünüldüğünden biraz farklı. Ben Gelsenkirchen'de, pek de insana ilham vermeyen bir yerde büyüdüm. Gelsenkirchen parlak bir kültür şehri değil. Daha çok gerileyen bir yer. Örneğin, önemli iş alanı madenler kapanıyor. Yakın çevremde sanatla uğraşan dayımdı, çünkü dedem İstanbul'da yaşıyordu. Ben sık sık dedemi ziyaret ettim tabii ama doğru dürüst, bir seneden fazla İstanbul'da yaşamadım. Dedemi senede bir ay boyunca görüyordum. Dedem önemli benim için, fakat dayım çocukken bana daha yakın olduğu için onunla daha çok ilişkim oldu. Şimdi İstanbul'a yerleşti ve on seneden beri orada yaşıyor. Çocukluğumda dayım Turgay Doğan Essen'de tiyatrolarda çalışıyordu, onun için sık sık tiyatro provalarına gidiyordum, oyuncularla tanışıyordum, onları gördüm, ne yaptıklarını gördüm. Tabii tiyatro için bir ilgi oluştu ve bu zamanla büyüdü.

ÇOCUKLUĞUMDA DAYIM TURGAY DOĞAN ESSEN'DEKİ TİYATROLARDA ÇALIŞIYORDU, ONUN İÇİN SIK SIK PROVALARA GİDİYORDUM.

Bir röportajında, Almanya'ya gelen Türkler için "Geldik, fakat burada değiliz" diyorsun, bunu açar mısın?

AKIN E. ŞİPAL - Burada öncellikle duruma uymuş ve belli değerleri kabul etmiş Türkiye menşeli insanları görmek istiyorlar. Bunu da sanki Türklerin değerleri buranın değerleriyle temelden farklıymış ve daha az değerliymiş gibi yapıyorlar. Türk kültürü neden Alman kültüründen daha az değerli olsun? Neden farklılık onun ortadan kaldırılması gerektiği sonucunu doğuruyor? Elbette ben birisini öldürürsem bu benim kültürüm diyemem, hapishaneyi boylarım. Fakat özgür bir ülkede koşul, insanın özgür olmasıdır. Hangi kültürden olursa olsun. İyi bir göçmen, geldiği ülkenin antidemokratik ve kötü olduğunu söyleyen değildir. Çıkıp gelinen ülke demokratik olmasa da burada bir denge bulunmalı. Beni sinirlendiren buradaki bazı Türkiye kökenli insanların Almanların Türkiye karşıtlığını besleyecek biçimde Türkiye'yi eleştirmeleri. Türkiye'yi bu şekilde eleştirirsen Almanların nezdinde rahat ediyorsun. Fakat biz rahat olmamalıyız. Evet ,Türkiye'de birçok şey kötü gidiyor, fakat bu Türkiye'nin Almanya'dan daha az değerli olduğu anlamına gelmez. Ve Türkiye'nin burada kabul ve saygı görmesi gereken kültürü yoktur anlamına gelmez.

Deniliyor ki, Türk kültürü ancak demokratik bir ülkede olursa bir anlam ifade eder. Fakat bunlar birbirinden tamamen farklı şeyler. Bir yanda siyasi bir kültür ve durum var. Diğer taraftaysa bir dil, bir edebiyat geleneği, bir sinema geleneği var. Örneğin: sinema alanında Türkler son yıllarda Almanlardan çok daha ilginç filmler yaptılar.

Senden gittiğin yerlerde, toplantılarda ne bekleniyor, neler soruluyor?

AKIN E. ŞİPAL - Her zaman siyasi konularda eleştirel bir şeyler söylememi veya zaten kabul ettikleri şeyleri benden de duymak istiyorlar. Bu yukarıdan bir bakış. Eğer bir şeyi anlamak istiyorsan ona yukarıdan bakmamalısın, karşındakiyle aynı hizada durmalısın. Almanya'daki bakış açısı ve buradaki bazı Türklerin bakış açısı yukarıdan. Bu yanlış. Ülkeler birbirine karşı kullanılmaz ve karşılaştırılmaz. Eğer eleştiriyi karşındakiyle eşit konumdan yaparsan bu çok farklı yansır. Almanya'da Türkiye ile ilgili olarak bunun tersi yapılıyor. Eğer Türkiye ile gerçekten samimi bir ilişki ve bir alış veriş istenseydi o zaman başka bir iletişim yolu denenirdi. Yani samimi bir ilişkinin olmaması kültürlerin farklılığından değil. Asıl neden Türkiye ile, oradaki insanların kültürü ile yani dili ve edebiyatı ile gerçek bir ilişkinin istenmiyor oluşu. Benim izlenimim bu.



Bu durumdan Türkler de sorumlu diyorsun?

AKIN E. ŞİPAL - Almanları elbette Türkiye ile ilgilenmeye zorlayamayız. Evet, benim asıl eleştirdiğim buradaki bazı Türkler. Bunlar, Almanların pozisyonunu aldığında, yani Türkiye'ye yukarıdan baktığında daha kolay buralı olabileceğini ve daha kolay kariyer yapabileceğini anlamış kişiler. Burada açıkça belirtmek istiyorum: Ben Türkiye'de hükümetin yaptığı şeyleri hiçbir şekilde tasvip etmiyorum. Benim için kabul edilemez şeyler yapılıyor, çok üzücü. Fakat yukarıdan bakarak bu eleştiri bir işe yaramaz. Her ülkenin kendine özgü siyasi geleneği vardır.

TÜRKİYE'YE YUKARIDAN BAKTIĞINDA DAHA KOLAY BURALI OLABİLECEĞİNİ VE DAHA KOLAY KARİYER YAPABİLECEĞİNİ ANLAMIŞ TÜRKLER VAR.

İki farklı dil ve kültürde büyümek senin için ne anlama geliyor?

AKIN E. ŞİPAL - İki dil bilmek, iki kültürü tanımak aslında büyük bir zenginlik olabilir ve herkes bundan bir şeyler kazanır. Buna bir hazine olarak bakmak lazım. Bir yerden bir yere gitmek her zaman bir şanstır ve bu yeni bir başlangıç olabilir. Göç tarihinde ise durum biraz farklı oluyor. İnsanlar köklerinden koparılıyor. Fakat bunu böyle görmeyip hatta tersine çevirip bunu bir şans, bir fırsat olarak görmek lazım. Kendi kimliğine başka bir bakış açısı kazandırmak için de. Eğer bir yere giderseniz aynı oradaki insanlar gibi olmak zorunda değilsiniz. Orada kendinize başka bir perspektiften bakma olanağı yakalarsınız. Kendi kültürünü bırakmayacaksın, diğer kültürle harmanlayacaksın ve her ikisinden en iyi olanları alacaksın. İşte bu nadiren görülen ve kabul edilen bir durum.

Siyasetçilerin ve basının dilinden düşürmediği entegrasyon veya Türkçesiyle uyum kavramı hakkında ne düşünüyorsun?

AKIN E. ŞİPAL - Belki bu kavram iyi niyetle kullanılıyor olabilir. Kimse, politikacılar da sorun olsun istemiyor. Ve kısa vadeli düşünerek göçmenler hızla uyum sağlamalı diyorlar. Fakat bu kavram her yöne çekilebilecek ve başka anlamlara gelebilecek bir sözcük. Uyum ne demek? Ne zaman uyumlu oluyorum. Vergimi verirsem mi? Dili iyi konuşursam mı? Onun için entegrasyon ve buraya gelmek (Ankommen) sorunlu kavramlar. İnsanlar hep bir kimliğe sahip olma çabası içindedirler. Bu devamlı bir değişim sürecidir. Bu Almanya'daki bütün insanlar için bir süreçtir. İlginç olan, bunun sadece göçmenler bağlamında sorun olması. Halbuki uyumlu olmaları talep edilmesi gereken çok sayıda Alman da var. Bu konularda suçlu aranmamalıdır.

Elbette Türk ve Alman kültürleri arasında bir fark var ve bu da güzel bir şey. Bireyselliğin ön planda olduğu modern toplumda herkes farklı olmak istiyor. Herkes! Ama başka bir kültür söz konusu olduğunda ona farklı olma hakkı tanınmıyor. Bu büyük bir çelişki. Ve bu yürümez. ▮

İstanbul – Bir Sezen Aksu Şarkı Akşamı

Hazırlayanlar:
Selen Kara, Torsten Kindermann ve Akın E. Şipal

Oyun temmuz ayına kadar Bremen Tiyarosu'nda izlenebilir

Bremen Tiyatrosu:
Theater am Goetheplatz,
Goetheplatz 1–3
28203 Bremen
Gişe Tel.: 0421 3653-333

İstanbul, Sezen Aksu ve bizim hikâyemiz

***KLAUS**, 50 yıldır ağır şartlarda çalıştığı ve kendine yeni bir hayat kurduğu İstanbul'da vefat etmiştir. Yakınları, arkadaşları onu defnetmek için toplanırlar, fakat nereye gömülecektir bu göçmen işçi? Yarım asırdır yaşadığı İstanbul'a mı yoksa doğup büyüdüğü Bremen'e mi?*

*Geçen aralık ayından beri Bremen Tiyatrosu'nda kapalı gişe oynayan **"İstanbul - Bir Sezen Aksu Şarkı Akşamı"** oyunu böyle başlıyor. Anlatılan aslında Türkiye'den Almanya'ya 1961 yılında başlayan büyük göç. Yalnız hikâye tersine çevrilmiş: 1960'larda Almanya'ya gelen bir Türk'ün yerine, fakir Kuzey Almanya'dan bir Alman genci, sanayisi acil işgücü arayan Türkiye'ye çalışmaya gidiyor.*

Aynı buraya 1960'lı yıllarda Anadolu'nun her yerinden gelen genç işçiler gibi Klaus da (Martin Baum) İstanbul'da yeni bir ülke ve dilin zorluklarını yaşıyor. Çok çalışarak para kazanıyor, Bremen'de ev yaptırıyor. Türkçe öğreniyor, İstanbul'da dostluklar kuruyor. Klaus için Türkiye'ye alıştıkça memleket kavramı da muğlaklaşıyor.

Oyunu, yazar Akın E. Şipal, yönetmen Selen Kara ve müzisyen Torsten Kindermann birlikte hazırlamışlar. Oyunun alt başlığından da anlaşılacağı gibi eser bir tür Sezen Aksu şarkıları müzikali. Aksu'nun aşk ve hasret şarkıları herhalde Almanya'daki göçmenliği anlatmak için iyi bir araç.

*Temsilde doğu ve batı sazları çalan bir müzik ekibi yer alıyor: **Andy Einhorn** (gitar), **Ali Kemal Örnek** (davul, darbuka, ney ve ud) **Jan-Sebastian Weichsel** (e-bas, bas, keman) ve **Murat Babaoğlu** (vokal). Sahne halılarla döşeli, duvarlara yansıtılan resimlerle bir Türk evi havası verilmiş. İzleyicilerin bir kısmı sahneye yerleştirilmiş masa ve sıralara oturuyorlar. Aynı zamanda Bremen'de bir mekân işleten şarkıcı ve aşçı Babaoğlu, oyun sırasında sahnede oturan izleyicilere meze, çay ve rakı ikram ediyor. Kısacası tiyatro meraklıları her bakımdan keyifli bir temsil izliyorlar.*

Şarkıları oyuncular seslendiriyor. Birkaç yerdeki küçük telaffuz hataları dışında Alman sanatçılar Türkçe şarkıları hakkını vererek okuyorlar. Anlamayanlar için Türkçe şarkı sözleri iki dilde duvara yansıtılıyor.

Üç genç sanatçı harika bir iş çıkarmışlar. İki devlet ve toplum arasında kalmış, bunlar tarafından hiç de iyi muamele görmemiş insanların zorlu hikâyesini anlatmak kolay değil. Kara, Kindermann ve Şipal bunu hem eğlenceli hem de düşündürücü bir tiyatro oyunuyla yapmayı başarıyorlar. Egemen terminolojide buraya gelmek (Ankommen) asimilasyoncu ve olumsuz bir anlam içerse de biz onu bir an için olumlu olarak kullanırsak, bu tür sanat eserleriyle buranın kültür dünyasına yavaş yavaş geliyoruz galiba.

Tanıma ve konuşma şansı bulduğum oyunun yazarı henüz 25 yaşındaki Akın E. Şipal, önümüzdeki yıllarda çoğunluk toplumunun egemen göç ve göçmenlik söyleminden bağımsız, göçmenlerin içinden birisi olarak, onların diliyle, onları anlatacak güzel ve kaliteli eserlere imza atmaya aday.

ORHAN ÇALIŞIR

SANATÇI BEDENİNDEN TOPLUMA MESAJLAR ATARSA...

Günter Brus ve "Arızalı Bölgeler"

ASUMAN KIRLANGIÇ



© BRUSEUM Neue Galerie Graz_ Universalmuseum Joanneum _ Foto **Ludwig Hoffenreich**

BERLİN - Şu günlerde Avusturyalı ressam, performans ve grafik sanatçısı, deneysel film yapımcısı ve yazar Günter Brus'un, Berlin'de gerçekleştirilen en kapsamlı sergisini Martin-Gropious-Bau'da izlemek mümkün.

Günter Brus aynı zamanda Hermann Nitsch, Otto Mühl ve Rudolf Schwarzkogler ile birlikte, 1960'larda etkili olan, Viyana Aksiyonizmi (Wiener Aktionismus) akımının kurucusu. Viyana Aksiyonistleri özellikle 60'larda etkili olan bir grup, daha sonra grubun tüm üyeleri sanat hayatlarına farklı alanlardan devam etmiş.

Günter Brus, içinde kabul edildiği akımın diğer üyeleriyle birlikte performans sanatının (ya da daha uygun bir ifade ile "performatif sanatın") Avrupa'daki en önemli kurucu temsilcilerinden birisi olarak kabul edilebilir. Sanatın ve toplumun köklü ve derin değişimlere maruz kaldığı 1960'ların başında, sanat aracı olarak özellikle kendi bedenini kullanır ve izleyeni sarsan hatta iğrendiren performanslara imza atar. Brus, performanslarında kendi bedeninin sınırlarını test ederken toplumun pislik ve iğrençlik ile olan ilişkisiyle ilgilenir.



© BRUSEUM Neue Galerie Graz_ Universalmuseum Joanneum _ Foto **Ludwig Hoffenreich**



© Sammlung Heike Curtze_ Fotograf **Max Spilke-Liss**

1960'lar sanatın kendisine yeni anlamlar aradığı bir dönem, sanatın kendi nesnel varlığında devrim yaratırken, kutsallığını da yerlere attığı bir dönem. Aksiyonistlerin yapmak istediği de bundan farklı değil: Sanatı kendisini yücelttiği mekândan alıp yeniden yere, hatta ayaklar altına indirmek. Bu bilinç ile gerçekleştirdikleri eylemler sanatçılar için çoğunlukla nezarethanede bitiyor.

GÜNTER BRUS, PERFORMANS SANATININ AVRUPA'DAKİ EN ÖNEMLİ KURUCU TEMSİLCİLERİNDEN BİRİSİDİR VE BEDENİNİ KULLANIR

1965'te Viyana'daki Galerie Junge Generation için düzenledikleri sergi kapsamında Brus kamusal alanda ilk eylemini gerçekleştirir: Viyana Gezisi (Wiener Spaziergang). Brus önce kendi vücudunu tuval olarak kullanır ardından da canlı bir tablo olarak Viyana sokaklarında, özellikle de tarihi bölgede bir geziye çıkar. Sanatçı eyleme dair düşüncelerini şu şekilde ifade ediyor: "Bu eyleme hazırlık aşaması elbette büyük bir asabiyet halinde geçti. Eylemi fotoğraflayan Ludwig Hoffenreich 'Çocuklar bu işin sonu ya akıl hastanesi ya da hapishane!' diyordu. Kabul etmeliyim ki, ben de onun bu öngörüsünden farklı düşünmüyordum." (Sergi kataloğundan)

SANATSAL EYLEM: BİR POLİSİYE?

Buna rağmen Brus eylemi gerçekleştirir ve eylem gerçekten de polisin Brus'u karakola götürmesi ile son bulur. Viyana Gezisi öncelikle sanata ve sanat algısına bir eleştiri olarak yorumlanabilir. Sanatçı kendi bedenini sanatın nesnesi haline getirir. Bedenini tamamen beyaza boyar, bu klasik tuvalin rengidir. Bu şekilde öncelikle bedenini tuvale dönüştürür. Ardından bedenini siyah titrek bir çizgi ile ikiye böler. Bu titrek çizgi aynı zamanda vücutta var olan bir yaradır. Kırılıp çatlayarak açılmak isteyen bir yara. Sanatçı kendi üretimi ile bir olur. Sanat yapıtı ve sanatçı tek bir nesnedir. Bu anlamda sanat yapıtı metasızlaştırılır, diğer taraftan sanatçı nesneye dönüşür. Bu ikili arasındaki çelişki de bir şekilde çatlamaktadır. Daha sonra bu yeni sanat nesnesi, şehrin tarihi merkezinde tam da sanat ve sanata dair her şeyin sadece nesnel değeri üzerinden var olduğu mekânda boy gösterir. Aslında bu eylem, sanatsal anlamda değil aynı zamanda toplumsal olarak kabul edilmiş normları da rahatsız eden bir edim.

Brus'un içinde yaşadığı toplumu eleştirdiği bir diğer eylem ise Viyana Aksiyonistleri ile birlikte 1968'de Avusturya Üniversitesi'nde gerçekleştirdiği "Kunst und Revolution" (Sanat ve Devrim). Bu eylemin ardından sanatçı 6 ay hapis cezasına çarptırılır. Beden analizi (Körperanalyse) kavramı altında gerçekleştirdiği eylemde Brus, içinden geldiği Avusturya toplumunun değer yargıları ve tabularını açık ve kaba bir şekilde eleştirir, alaya alır ve hatta küçümser. "Körperanalyse" ile izleyici karşısında çıplak vücuduna kendi dışkısını sürerken bir yandan da mastürbasyon yapıp Avusturya ulusal marşını söyler, ardından da kendi idrarını içer. Eylem, sanatçının kusarak kendinden geçmesi ile son bulur. Bu eylemin ardından sanatçı kendisi için yürütülen nefret kampanyası üzerine Viyana'dan Berlin'e kaçar.

Bu dönemde ikiye bölünmüş olan Berlin sanat için tam bir özgürlükler mekânıdır, buna rağmen Günter Brus'un eylemleri burdaki sanat ortamı için dahi aşırı vahşi

ve iğrençtir. 1967 yılından itibaren Brus "Körperanalyse" konseptini geliştirir. Bu kavram ile sanatçı bedenin en temel varoluşsal deneyimlerini tematize eder. Bedene yaptırım olarak verilen koşulları yapısal bir çözümlemeden geçirmek ve bu koşulları kırarak açma çabasına girer. Bedenin varoluşsal deneyimleri yemek, içmek, dışkılamak ve işemektir. Bu kavram altında gerçekleştirdiği performanslarında bu dört edimi seyirci önünde deneyimler. Bu performanslarında bedensel varlığının sınırlarını zorlar. Elbetteki bu tür performanslar sadece kendi bedensel sınırlarını değil, izleyicinin de sınırlarını zorlar. İzleyicinin performansa verdiği tepkiler gerçekliğe verilen tepkilerdir. İğrenme, rahatsızlık, öfke yani vahşet karşısında takınılan tutumlar...

Brus, eylemlerinde çıplak bedenini sanatının aracı haline getirir. Bedeni tuvali olur, onu boyar, ona eziyet eder, vücudundan çıkan tüm katı ve sıvıları eylemlerinin temel malzemesi olarak kullanır.

SANATIN AYNA İŞLEVİ

Sanatın fonksiyonu topluma ayna tutmak, toplumun yargı ve bozukluklarını göstermektir. Bunu yaparken Brus, sanatın her zaman kullandığı nesneleri değil, doğrudan kendi bedenini kullanarak, sanatını nesnesizleştirir. Brus'un bedeni aynı zamanda onun politik aracıdır. İktidarın beden üzerindeki yaptırımını kendi kontrolüne alarak, bedenine kendisi şiddet ve yaptırım uygular. Sanatçı iktidar mekanizmalarını, gene şiddet kullanarak eleştirir. Bu arada sanatın kendisine yüklediği rolü ve anlamı da anlamsızlaştırır.

Brus 1970'de son eylemini gerçekleştirerek, aksiyonist olarak kariyerine son verir ve kağıt ve kalem ile üretmeye başlar. 6 Haziran 2016'ya kadar gezilebilecek olan "Störungszonen" sergisinde Günter Brus'un sanat üretimi sırasında geçirdiği farklı devreleri izlemek mümkün. Ben burada onun aksiyonist olarak yaptığı eylemler üzerinde durdum.



© Sammlung Helmut Zambo BadenweilerWien_ Fotograf **Samir Novotny**

Paris metrosundan ‘insan manzaraları’ (2)



M. ŞEHMUS GÜZEL

Yazar, bilimadamı M. Şehmus Güzel, uzun yıllardır yaşadığı Paris ve onun ünlü metrosundan insan manzaralarını bire bir tanıklıklarla kağıda aktarıyor. Yazarımızın **“Paris’in Nabzı Metroda Atar”** başlığıyla yayına hazırladığı kitabından bölümler sunuyoruz.



M. ŞEHMUS GÜZEL

Metronun "lifting" operasyonları ve "kapkaç" karakterleri



© Foto: **Benh Lieu Song** / commons.wikimedia.org

PARİS'TEKİ METRO İSTASYONLARI ARTIK İKİZ KARDEŞ GİBİ DEĞİLLER, YENİLEŞTİRİLDİLER, FARKLILAŞTIRILDILAR.

PARİS - O eskidendi. Eskiden bütün metro istasyonları ikiz kardeşler gibi birbirlerinin tıpkısıydı. Sonra değiştiler. Her biri kendi kimliğini aramaya koyuldu. Her metro istasyonu kendisine "new-look" vermek için yattı "lifting"e.

Koridorlarda renkler değişti, duvarlarda fotoğraflara, panolara ve duvar resimlerine yer açıldı. İsimler de değiştirildi, yenileştirildi: Ya eski isimler daha görkemli olanlarıyla desteklendi, örneğin Pont Marie'ye Cité des Arts, Pont Neuf'e La Monnaie eklendi. Böylece hem görkem kazanıldı hem de tarihle ve bilhassa coğrafyayla ilinti kuruldu.

Ya da metro istasyonu yakınındaki tarihi ve/veya kültürel eserle, mekânla, binayla ilişkisini ismiyle ifşa etti. Her metro ismi tarihi bir kişiliği, tarihi bir olayı, tarihi bir mekânı çağrıştırmak için seçilmiyor mu? Maksat metro isimlerinin ortak hafıza(mız)da yer almış bir tarihi, bir kişiyi, bir mekânı, bir olayı çağrıştırması değil mi?

Sadece bu da değil: "Subversion"a izin vermemek de arzulandı. Her türlü "conspiration"a açık isimler duvarlardan çekildi.

İşte bir örnek: 1988 milletvekili seçim sonuçlarının ilan edilmesinden birkaç



Fotoğraf: commons.wikimedia.org / **Flickr / Fabio Venni**

METROYLA SANAT ARASINDA İLK BAKIŞTA GÖRÜNMEYEN İLİŞKİLER ZAMAN İÇİNDE KENDİLERİNİ ELE VERDİ

saat sonra, gecenin 24'ünde, Chambre des Députés ("Milletvekilleri Meclisi") metro istasyonlarından geçenler az daha küçük dillerini yutuyorlardı: "Görünmez eller" metro istasyonunun ismindeki iki harfi silip "Chambre des putes" biçimine sokmuşlardı. Çok ayıp etmişlerdi, madem ki bu isim "Orospular Odası" anlamına geliyordu. Neyse ki, aklı başında vatandaşlar iyi saatte olsunlara hemen haberi uçurmuş ve "tahribat büyük boyutlara" ulaşmadan gereken hemen yapılmış, dedikodunun yayılması engellenmişti. Ne demek yani!

Böyle bir ayıbın yinelenmemesi için 1989'da, Millet Meclisi Başkanı Laurent Fabius ismi tümden değiştirdi: İsmi artık "Assemblée Nationale", yani "Ulusal Meclis". Büyük Fransız Devrimi'nin 200'üncü yıldönümü kutlamalarına bir de böyle bir "épisode" eklendi. Fena mı? Hem T'si büyük harfle "Tarih" kurtarıldı hem de Meclis'in "namusu". Dahası, 1990'dan itibaren, her ay bir ressamın eserlerinin duvarlarında sergilenmesiyle metro istasyonu aynı zamanda sanatevi, sanat galerisi rolünü üstlendi. Bir taşla birkaç kuş vurmak buna denir işte. Örneğin Kasım 2004'ten itibaren ressam Jean-Charles Blais'nin "La Chambre double" isimli ve birçok parçadan oluşan eseri sergilendi.

Evet metrolar sanatçıları, ressamları, şair ve yazarları, hele o beş parasız oldukları günlerde, taşımakla kalmadı. Metroyla sanat arasında ilk bakışta pek görünmeyen ilişkiler zaman içinde kendi kendilerini ele verdi. Metro, sanata ve sanatçılara aşkını duvarlarına kazıdı.

Artık eski istasyonlar teker teker kendi kişiliklerini bulmaya başladı.

Bu anlamda 1973 yılı Paris metro tarihinde bir dönüm noktasını simgeliyor. Çünkü o yıl ve sonrasında giderek artan bir biçimde RATP, değişik nedenlerle ve bilhassa toplu taşımacılığı çekici kılmak,

sevdirmek amacıyla toplu taşımacılığın yararlarını, erdemlerini, olumlu yönlerini ciddi ve sürekli bir reklam kampanyasıyla gündeme getirdi ve gündemde tuttu. Geniş bir bölgedeki toplu taşımacılık tekeline sahip (dolayısıyla Paris ve bölgesinde dolmuşçuluk yapmak olanaksız) olmasına karşın, RATP yine de bu kamu hizmetini daha çekici kılmak istedi.

Aynı çerçeve içinde metro istasyonlarındaki bekleyiş süresinin sıkıcı olmaması, yararlı ve anlamlı bir biçimde değerlendirilebilmesi, mahallenin ve tarihi zenginliklerinin tanıtılması, reklamının sürdürülmesi umuduyla birçok metro istasyonu ve iç dekorasyonu yenilendi, "güzelleş"tirildi.

Birkaç yönlü bu çalışmalar sonucunda 1 Ocak 1986'da 86 istasyon "gençleştirilmişti". Bu bağlamda müzelere yakın metro istasyonları, o müzelerle "eşleştirildi", o müzelerle kimlikleri birleştirildi, müze ve metro istasyonlarının bütünleşmesi sağlanmak istendi:

Örneğin Louvre-Rivoli ve Palais Royal-Musée du Louvre metro istasyonları kültürel niteliği ağır basacak bir biçimde ve Louvre Müzesi'ndeki bazı yapıtların kopyalarının, duvarlarda kimi eserin fotoğraflarının sergilendiği özel bir dekorasyonla yeniden düzenlendi. Böylece daha metro istasyonunda Louvre Müzesi'nin görkemli havasına girmek, tarihi ve kalıcı yolculuğa başlamak mümkün. Tam bir şenlik.

1968'de yeniden düzenlenen Louvre-Rivoli metro istasyonundan sonra, 1976'da aynı anlayışla Basilique de Saint-Denis istasyonuna yeni bir biçim kazandırıldı.

1978'de Varenne metro istasyonu, hemen yanı başındaki Rodin Müzesi'yle eşleştirildi, onunla aynı yastığa baş koydu: Rodin Müzesi'ni çağrıştıran ve Rodin'in ünlü "Düşünen Adam", "Balzac" heykelleri ve başka yapıtlarıyla "görüntü halinde müzeleştirildi".

Saint-Germain des Près, Hotel de Ville, Bastille, Champs-Elysées-Clemenceau, Jaurès, Porte Dauphine, Passy-Bir-Hakeim, Chaussée d'Antin-La Fayette, Pont Neuf, Cluny-La Sorbonne, Arts et Métiers, Abbesses, Concorde, Bibliothèque François Mitterrand ve benzeri istasyonlar o yöre ve mahallenin, istasyonlara isimlerini verenlerin tarihini, geçmişini anlatan desen, resim, harita, fotoğraf, heykel, heykelcik ve planlarla kaplandı. Böylece metronuzun gelmesini beklerken yöre tarihini öğrenmek olası.

GREV MEYDANI

Örneğin bugün Hôtel de Ville (Paris Anakent Belediye Sarayı) metro istasyonunun Grev Meydanı'nda (La Place de Grève) kurulduğu, Seine nehri kıyısındaki



Fotoğraf: commons.wikimedia.org/**Jean-noël Lafargue**

bu meydanın 1800'ler öncesinde giyotinle ölüm cezasının yerine getirildiği meydan olduğu, daha sonra emekçilerin bu meydanda toplanıp iş beklediği, gösterilerini bu meydanda düzenlediği ve nihayet iş bırakımı anlamında kullanılan grev sözcüğünün bu meydanın adından kaynaklandığı, oysa özünde bu sözcüğün kumsal anlamına geldiği öğrenilebiliyor.

Nitekim bu mekân, Grev Meydanı ismini almadan ve bugünkü biçimine bürünmeden önce, hafif bir inişle Seine Nehri kıyısına kadar uzanıyor, oradaki kumsalla buluşuyordu.

✤

KULAKLARIMIZI BIRAZ KABARTIRSAK PARİS KOMÜNÜ TOPLANTILARINDAKİ COŞKULU NUTUKLARI, TARTIŞMALARI DUYMAMIZ MÜMKÜN

Dahası kulaklarımızı biraz daha kabartırsak Paris Komünü toplantılarındaki coşkulu ve heyecan dolu nutukları, tartışmaları duymamız bile mümkün. **"Yaşasın Komün"** sloganlarını, top seslerini, at kişnemelerini de...

Arts et Métiers metro istasyonunu çizgi roman ustası François Schuiten düzenledi: Bilim-kurgu havasında koskocaman bir denizaltıdayız ve metromuzu beklerken sağımıza ama bilhassa solumuza dikkatlice bakarsak mutlaka Jules Verne'i de görebiliriz, yanında da elbette Kaptan Nemo. "Tamam denizaltımız geldi çocuklar yolculuk başlıyor" diyen kim?

Bazı metro istasyonlarında o metro istasyonlarına adını veren tarihi kişilerin özgeçmişini, yapıt ve gerçekleştirdiklerini anlatan ve sergileyen desen, resim, fotoğraf, plan, heykel ve heykelcikleri izleyebiliyoruz: Örneğin Montparnasse-Bienvenüe istasyonunda birinci hattın yapı mühendisi Fulgence Bienvenüe'ye ve ilk hat yapımına ilişkin planlar, desenler, resimler ve fotoğraflar hem adı geçene hem de metro tarihine ilişkin bilgilerimizi tazeliyor.

PARMENTİER İSTASYONUNDA

Parmentier'nin patates "reformu" anlatılıyor ve resimleniyor. Adı geçen, 1756-1763 yıllarındaki yedi yıl savaşı sırasında Prusya'da esirken sadece patates ile besleniyor ve patatesin nimetlerini yiyerek öğreniyor. Daha sonra Fransa Kralı XVI. Louis'den izin alarak, 1786 yılında, Paris yakınlarında Neuilly'de patates ekimine başlıyor ve hatta Amerika'dan daha kaliteli olduğu söylenen bazı tohumlar bile getirtiyor ve onları da deniyor. Patatesin beklenmeyen yükselişi böyle başlıyor ve günümüze kadar artarak geliyor. Parmentier ismi belki unutuldu, ama patatesinki asla! Bunları ve daha fazlasını metronuzun gelmesini beklediğiniz o üç veya altı dakikalık zaman dilimi içinde okumanız ve sindirmeniz olası. Afiyet olsun.

Javel-Andre-Citroen istasyonunda Citroen otomobillerinin yaratıcısının özgeçmişi ve bu markanın geçirmiş olduğu değişik aşamalar sergileniyor. Aklımıza aynı zamanda Mayıs 1968'de bu fabrikadaki işgal ve grev geliyor. Öğrencilerin Sorbonne'dan kalkıp buralara kadar işçilerle işbirliği yapmak için gelmeleri, işbirliği olanaklarının yollarını arayışları, ama elleri boş dönmeleri de. İşçiler çünkü Fransız Komünist Partisi'ne (FKP) yakın CGT'de (Genel İş Konfederasyonu) örgütlüydüler ve FKP ile CGT öğrencilere ve eylemlerine fena halde muhaliftiler... (Daha çok bilgi için **"Fransa, Mayıs 1968"** isimli kitabıma bakılabilir: Kibele Yayınları, İstanbul, 2010.)

Bobigny-Pablo Picasso istasyonunda ise 20'nci yüzyılın en ünlü ressamının eserlerinden bazısının kopyalarını seyreylemek mümkün. 1970'lerde ve sonrasında Paris'in yakın banliyölerinde FKP belediyeleri yönettiği için geçmişte FKP üyeliği de olan Picasso'nun ismi birçok sokak, cadde, bulvar ve meydana veriliyordu ve o nedenle kimi metro istasyonunun da onun ismiyle anılması doğal. Dahası dünyaca



Fotoğraf: commons.wikimedia.org / **Pline**

ünlü bir ressamın ismi herkesin ilgisini çekmeye de hazır.

Ancak yine de Picasso'nun İkinci Dünya Savaşı yıllarında Paris'teki yaşamını, İspanya Krallığı yani nazi Almanya'nın "dostu" bir ülkenin vatandaşı olarak, ev ve atölyesinde ve daha önceki yaşamının bilinen mekânlarında sanki hiçbir şey yokmuş gibi sürdürdüğünü ve bir kapıdan liberal dostlarını kabul ederken arka kapıdan nazi subaylarına da atölyesini açtığını ve tablo sattığını yazmadan geçmemeliyim.

Hele Yahudi oldukları için tutuklanan ve toplama kamplarına gönderilen dostlarının, örneğin Max Jacob'un, nazi kapanından kurtarılması için küçük parmağını bile kıpırdatmadığını da. Tarih çünkü sadece subjektif olmak zorunda değil. Hele bizimkisi gibi toplumsal tarihse.

HIRSIZ VAR!

Öğleden sonrasının ilk saatlerinde 40'ını, 50'sini geçmiş ev kadınları, 70'indeki 80'indeki yaşlılar ve turistler göze çarpıyor. Alışveriş için, gezinmek için veya her ikisi için çıkanların defilesidir bu.

Hırsızlar, cepçiler, vurup kaçanlar da bu saatleri tercih ederler.

Hırsızlar genellikle ikili çalışıyorlar. Kurbanları arasında turistler önce geliyor. Paris'in güya "sır dolu" ve kitaplardan kaynaklanan tılsımlı havasının etkisinden bir türlü kurtulamamış, Eyfel Kulesi'nin, Notre Dame Katedrali'nin görkemiyle gözleri kamaşmış olan turistler, Paris'in cepçileri için birer kurbanlık koyun.

Hırsızlar, yinelemek pahasına yazıyorum, genellikle ikili çalışıyorlar, gözlerine kestirdikleri bir turisti örneğin metrodaki birçok yürüyen merdivenden en uzun ve en yüksek olanında yakın takipe alıyorlar, adım adım izliyorlar: Biri turistin önünde, ikincisi arkasında yerlerini alı-

yorlar. Tam yürüyen merdivenin tepesine varıldığında öndeki ayağı sürçmüş, ayağı merdivene takılmış gibi sendeliyor, takılıp kalıyor, turistin kendisine çarpmasını ve bir parça dengesini kaybedip öne doğru eğilmesini sağlayınca arkasındaki hemen elini turistin arka cepine, sırt çantasına ve artık ne bulursa ona daldırıyor ve ne varsa hızla alıp tüymeye çalışıyor.

AMA BU HER ZAMAN MÜMKÜN OLMAYABİLİR.

Bir seferinde, Bastille metro istasyonunda yürüyen merdivende böyle bir sahne gözümün önünde cereyan etti: İkinci hırsız tam elini o ana kadar dikkatimi bile çekmemiş olan orta yaşlı bir turistin arka cebine atmış araklamak üzereyken "Höstttt lannn!" diye bağırınca tırstı ve son derece garip bir şey yaptı: Soldaki koridora dalıp tüymesi, yoğun kalabalık arasında yok olması mümkünken, yürüyen merdivenin bitişiğindeki bomboş merdivenlerden aşağıya doğru koşarak inmeye başladı. O anda öndeki hırsızsa sağdaki metro koridoruna dalıp izini kaybettirdi. Birinci hırsız merdivenlerden inmek için hamle yaptığında iki yumruk atıp veya çelme takıp yere yıkabilirdim ama çekindim, bu aşağılık salak düşüp orada yaralanmasın, merdivenlerden tepe taklak devrilip beyin kanamasından telef olmasın diyerek. Ama avazım çıktığı kadar "Au voleur! Au voleur!" (Hırsız var! Hırsız var!), "Yakalayın!" diye bağırdım. Ama inanmayacaksınız belki, o saatte tıklım tıklım dolu metro koridorundakiler ve yürüyen merdivendekilerin tümü sadece bana bakmakla yetindi, ama tek kişi hırsızı yakalamak için kılını bile kıpırdatmadı. O sırada hırsızın elinden kurtardığım turist ve nereden çıktığını hemen anlayamadığım eşi boynuma sarıldılar: İtalyanca ve Fransızca konuşarak binbir teşekkür ettiler. Sanki İtalya'yı Mussolini faşizminden kurtarmışım gibi.

TIKLIM TIKLIM DOLU METRODA, YÜRÜYEN MERDİVENLERDEKİLER SADECE BANA BAKMAKLA YETİNDİ, HIRSIZI YAKALAMAK İÇİN TEK BİR KİŞİ BİLE KILINI KIPIRDATMADI

Yeri gelmişken sözünü ettiğim hırsızların giyiminden söz edeyim: Cepçi son derece iyi giyimliydi. Harbiden Fransız olduğu açıktı, kumral ve beyaz tenliydi. Tek ve tayin edici faulü vardı: O yaz günü sırtındaki pardesü. Belki o nedenle ve yürüyen merdivende önümdeyken dikkatimi çekmiş, bu durumun "analizini" yaparken gözümün önünde hırsızlık eylemini başlatınca engel olmuştum. Birinci, öndeki, hırsız ise daha spor giyimliydi. İkisi de 20-25 yaşları arasındaydı. Dış görünüşlerine bakınca kimsenin asla hırsız olabileceğini aklının ucundan bile geçirmeyeceği iki genç. Franızların "ideal damat" dedikleri türden.

Bir başka seferinde Gare de l'Est'den Mairie d'Ivry'ye gidiyordum. Galerie Lafayette, Printemps ve benzeri ünlü süpermarketlerin mahallesinde, turistlerin çok rağbet ettikleri bir mekânda yani, Le Pelletier metro istasyonunda, bir kadın iki erkek, üç turist bindi. Hemen önümdeki boş sahanlıkta ortadaki direğe tutundular. Onlara tutkalla yapıştırılmış gibi yanı başlarında bir tip türedi: Beyaz tenli, Parisli bir bitirim olmalı, başında küçük ve epey fiyakalı bir fötr şapka, bakımlı ve gayet iyi giyimli. Ama garip: Yaz günü sol kolunda, bileğiyle dirseği arasında asılı, ince bir bluzon. O da ortadaki direğe sol eliyle tutundu. Sol kolundaki bluzonla gizlemeye çalıştığı sağ kolunu turistlerden birinin çantasına uzatmaya başladı. Durum anlaşıldı: Elini çantaya atacak, o sırada ateşli sohbete dalmış turistlerden birinin malını "götürecekti".

Bu tür hırsızların ikili çalıştıklarını biliyorum, buna müdahale etsem o ana kadar görmediğim ikincisi bana bir kötülük yapabilir diyerek durumu hızla değerlendirdim ve kararımı verdim: Oturduğum yerden kalktım, gelecek istasyonda inecekmiş gibi metronun çıkış kapısına yaklaşırken hırsızla turistlerin arasından, hırsızı bir parça iteleyerek ve "Pardon mösyö" deyip geçerken ve sanki yanlışlıkla veya istemeyerek yapıyormuşum gibi hırsızın sağ ayağına sol ayağımla çarptım. Hırsız "uyandı". Kapıya yanaştım ama inmedim ve orada dikildim,

fazla belli etmeden gözlerim o üç turist ve hırsızda. İki durak sonra hırsız inmek zorunda kaldı. Ne turistlerin haberi oldu bu işten ne diğer yolcuların. Hırsız turistlerin kaynadığı, bu cıvıl cıvıl mekânlarda cirit attığı o yaz günü, o öğleden sonra, o akşam üstü veya o gece mutlaka başka kurban veya kurbanlar bulmuştur, ama benim görevim hırsızın peşinde koşmak değil, göz göre göre yapılan hırsızlığa olanaklarım ölçüsünde engel olmaktı. Yoluma devam ettim: Yolcu yolunda gerek.

Metroda ve RER'de bizzat tanık olduğum hırsızlık hikâyeleri pek çok. Bu kadar zaman içinde bu kadar hırsızlık olayına tanık olmam da son derece doğal. Az buz değil metroyla kırkbeş-elli yıllık bir muhabbetim var.

Burada tanık olduğum hırsızlık olaylarından son birini daha anlatıp bitiriyorum bu faslı: République'te tam metroya binmek üzereyken bağırıp çağırmalar üzerine hepimiz dönüp baktık: Dört belki beş sivil polisin, dört beş çocuğu, kiminin kolundan, kiminin dirseğinden tutmuş çekiştirerek indirdiklerini gördük. Polislerin tavrından bu "takımı" iyi tanıdıkları anlaşılıyordu. Polisler Rom, Roman, "Çingene" oldukları belli çocukları perondaki koltuklara oturttular ve kimlik kartlarını sordular. Hepsi birden "Yok" yanıtını verdi. O zaman polislerden biri takımın kaptanı olduğu her halinden belli küçük kız çocuğuna sordu:

- Senin adın soyadın ne?

Kız çocuğu bilgiç pozlarıyla hemen yanıtını yapıştırdı :

- Nicola Sarkozy !

Pes! O ana kadar sonucu almak için bekleyen şikayetçi yolcu bayan da bu duruma güldü. Bunun üzerine polisler ona dönüp "Tamam hanımefendi bu iş artık polisin elinde" deyip güvence, metro sürücüsüne de "Hareket edebilirsiniz!" işareti verince metro yeniden kaldığı yerden yoluna devam etti...

Hırsızlar "ekmek kapısı" olarak tehlikeli bir yol seçmişler.

Çok hırsızlık olayı yaşanıyor metro ve RER'de. Kimi dramatik biçimde sonuçlanabiliyor: Cep telefonunu kaptırmamak için hırsızla mücadele ederken metro raylarına düşüp ezilen bir genç kadın aklımda. Benzer bir olayın birkaç yıl önce İstanbul'da da cereyan ettiğini biliyorum. Başka bir kadın ise cep telefonunu kaptırmamak için mücadele ederken rayların üstüne düşünce hızla ve son derece atletik bir hareketle yeniden perona atlayarak hayatını kurtardı. Bu bayan iyi bir sporcuymuş. O zaman bir parça spor yapmanın, sağlık kadar cep telefonunu ve cebimizdekileri kurtarmaya da yararı oluyor, diyebiliriz.

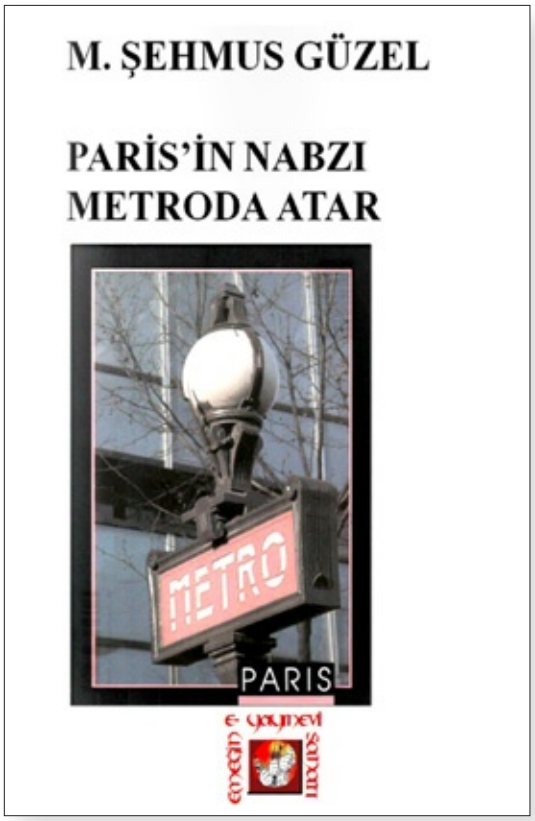

"Paris'in Nabzı Metroda Atar"
kitabının tamamına internet ortamında ulaşılabilir:
https://issuu.com/emeginsanati

BATI'YA, MÜZİĞE VE KENDİ SES RENKLERİMİZE DAİR

Taner Akyol'un Berlin yolu

BERLİN - Uzak Doğu'dan başlayarak Asya ve Kafkasya üzerinden Anadolu'ya uğrayıp, Orta Doğu ve Kuzey Afrika'yı da geride bırakarak, Cebelitarık'tan İspanya ve Avrupa'ya ve oradan da Kuzey ve Güney Amerika'ya yüzlerce yıldır sürdürdüğü yolculuğunda, tar, dutar, sitar, gitar (tar: Farsçada tel) adlarını da alan telli çalgılar ailesinin Anadolu durağındaki üyesi "bağlama" (Rus müziğinde balalayka, Yunan müziğinde

FİKRET YILDIRIM





FOTO: **SEBASTIAN DUDEY**

buzuki), Pir Sultan Abdal, Karacaoğlan, Köroğlu, Dadaloğlu, Aşık Veysel, Ruhi Su, Arif Sağ, Neşet Ertaş gibi gerek mitleşmiş gerekse efsaneleşmiş, buraya sığmayacak denli çok sayıdaki ustanın ve ozanın elleri ve yüreklerindeki evrimini zamana inat sürdürmektedir.

Tıpkı günümüzde ve Berlin'de olduğu gibi...

Çoktandır evrenselleşmiş bu telli çalgının kültürel ve bölgesel ölçekteki özgünlük ve farklılıkları bir yana, her türlü görsel ve işitsel bilginin ışık hızıyla salındığı günümüzde izleyebildiği yol, tüm yerleşik, koruyucu ve tutucu anlayışları altüst ederek olağanüstünün ve gerçeküstünün kapısına dayanmıştır.

Tek sesli kültürümüzün ve müziğimizin "bağlaması", Batı'ya karşı olan aşağılık kompleksinde, klasik Batı müziğinde yer edinebilmek için "Ben de sizinle çalayım, beni de aranıza alsanıza"dan, bugün artık "Gelin birlikte çalalım"a ulaşmıştır demek, hiç de kendini beğenmişlik olmasa gerek.

Karşımızda, bu kültürel devrim niteliğindeki aşamanın öncülerinden genç ve müzikal donanımlı, bağlama virtüözü Berlinli bir besteci duruyor: Taner Akyol.

Taner Akyol kimdir ve bağlamayla yaşamının neresinde ve hangi zamanında tanıştı?

TANER AKYOL - Bursa'ya yerleşmiş Dersim göçmeni bir ailenin üç oğlunun en küçüğü olarak doğmuşum 1977'de. Almanya'ya ilk işçi göçüyle gelen dedem ve sonradan yanına aldırdığı "nenem", her yıl en az bir kere Türkiye ziyaretlerinde bizi







ÇOK MERAKLI VE GİRİŞKEN OLDUĞUMDAN ÇABUK KAVRIYORDUM ALMANCAYI VE YENİ HAYATI...

görmeden dönmezlerdi. Nenem bir gelişlerinde "Gel seni beraber götürelim, bizim yanımızda kal, orada oku" deyince başlamış oldu müzikal yaşam öyküm. Sanırım 12 Eylül öncesi ortama ilişkin taşıdıkları kaygıdan dolayı böyle düşünüp de bu karara varmışlardı ki, 13 Eylül 1980'de terk etmiştim aile ocağımı, henüz dört yaşımdayken ve hiçbir şeyin farkında değilken. Küçük bir işçi ailesi eviydi yeni yuvam. İki de dayım vardı. İlk zamanlar her şey çok güzeldi benim için, el üstünde tutuluyordum. Bir dediğim iki edilmiyordu. İçine kapanık bir yapım olmadığından hemen bir sürü arkadaşım olmuştu mahallede. İlkin okul öncesi hazırlık sınıfına gittim, daha sonra da ilkokula başladım. Çok meraklı ve girişken olduğumdan çabuk kavrıyordum Almancayı ve yeni hayatı.

Peki müzikten ya da bağlamadan söz edebiliyor muyuz bu dönemdeki yaşamınızda?

TANER AKYOL - Rahmetli dedem Türk sanat müziği ve halk müziği sever ve dinlerdi. Yine rahmetli olan ve bende çok emeği geçen Necati dayım ise bağlama çalardı. İlk kez onda gördüğümü anımsıyorum bağlamayı. Hemen taklit etmeye başlamıştım. Hatta mahalledeki çocukları etrafıma toplayıp onlara minik konserler veriyordum. Sonra küçük dayım evlenince ev biraz daha kalabalıklaştı ve sanırım sorunlar da çoğalmaya başladı. Sonunda nenem "Oğlum seni biz annenin babanın yanına gönderelim, sen orada oku" kararını verince, dört yıl sonra yeniden Bursa'ya dönmüştüm.

O yaşa kadarki yaşamınızın ikinci yarısını Berlin'de geçirdikten sonra nasıldı aile ocağı?

TANER AKYOL - 8 yaşındaki ben, Türkiye'de artık başka bir çocuğum; Avrupa görmüş, Almanya görmüş, çikolatayı ve bisikleti bilen, özgüveni sağlam bir çocuk. Mahallede Erzincanlı bir aile var, çocukları benden büyük ve saz çalıyorlar. Bir de "orlon" dükkanları var. Ben gidiyorum dükkanı bekliyorum, iyi kötü bağlama çalmasını bilen çocuk da benim bisikletimle bir



TRIO üyeleri: **Sebastian Flaig, Antonis Anissegos, Taner Akyol**

DAHA SONRA RUHİ SU'YU ÖĞRENİYORUM. KLASİK MÜZİKTEN SÖZ EDİLİYOR, UFKUM GENİŞLİYOR

tur atıp geliyor. Sonra da o bana bağlama çalmayı öğretmek için ders veriyor. Böyle bir anlaşma yapmışız. Benim sazım da yok. Eve dönerken, şimdi bile çok iyi anımsıyorum, sanki perdelere basarmış gibi ayaklarımı yere vurarak ritim tutuyorum. Ne yapıp edip babama kulakları plastikten basit bir bağlama aldırıyorum. Sonra bir gün Bursa'da yaşayan dayım "Âşıklar kahvesi var, sen oraya git, Müslüm Güneş'i bul, o sana yardımcı olur" dedi. Mahalli bir sanatçıymış kendisi. Müslüm Güneş beni Uludağ Üniversitesi'nin Altıparmak'ta bulunan, Müzik Birimi'ne götürdü. Oradaki hocam Yaşar Kemal Alim askere gideceğinden beni Adem Kara diye bir arkadaşına teslim etti. Bir süre sonra Yaşar Kemal Alim Hocam gelince, bugünün tanınmış sanatçılarından İsmail Tunçbilek ile birlikte öğrenmeye başlıyoruz. 13-14 yaşımda Uludağ Üniversitesi Halk Müziği Korosu'nda bağlama çalmaya başlamıştım artık.

Müziğe ilişkin başka etkinliklerde bulunuyor musunuz?

TANER AKYOL - Bir gün, 12 Eylül askeri darbesiyle cezaevine düşmüş olan bir akrabamızı ziyarete götürülüyorum. Orada gördüğüm insanlardan çok etkileniyorum. Bugün geriye dönüp baktığımda, o ziyaretimin yaşamıma bambaşka bir anlam kattığını düşünüyorum. Ateizmin ne olduğunu ilk kez orada duymuştum örneğin. Sonra mahalledeki arkadaşlarıma da anlattım bunu, bir sırrı deşifre edermişçesine. Daha sonra Ruhi Su'yu öğreniyorum, klasik müzikten söz ediliyor ve böyle sürekli yeni bilgilerle ufkum genişliyor, meraklarım çoğalıyor. Asıl olanın bağlama çalmak değil de beste yapmak olduğunu öğreniyorum sonra. Ben de eve gidip beste yapmaya çalışıyorum. Bir gün evde kitap okumalarım sırasında Bulgar şairi Dobri Jotev'in işkence gören bir partizana yazdığı bir direnç şiirini besteliyorum:

"sordular:
kimler,

neredeler,
sakın ha!
susacaksın!
bağırmak da yok,
ölmek mi!
öleceksin”

Gidip bu bestemi onlara çalıyorum. Çok şaşırıp etkileniyorlar. Sonraki ziyaretlerde de bana bağlama çaldırıyorlar, dışarıdan gelen bu çok meraklı afacana çok büyük sevgi gösteriyorlar. Ben de bunun farkında olmanın keyfini sürüyorum. Ve bu ziyaretler sonrasında ben daha bir siyasetle ilgilenmeye başlıyorum. Bu arada bağlamaya daha fazla yoğunlaşıyorum, klasik müzikle tanışıyorum ve Vivaldi dinlemeye başlıyorum

Bir akşam bir sinemada SHP milletvekili Arif Sağ’ın da bağlama çaldığı geceye gidiyoruz ve ben sahnenin en önünde büyülenmişçesine onu izliyorum; gözlerimi kırpmadan ve nefesimi tutarak. Hayran kalıyorum kendisine ve üstelik de ilk kez görüp dinliyorum; öncesi yok. O gece Arif Sağ’ı izlerken “Ben bu adamı geçeceğim” diyorum, kendi kendime; kafama koyuyorum orada.

Bu arada evdeki ortam nasıl, müzik aile yaşamınızın neresinde duruyor?

TANER AKYOL - Bizim evde öyle pek müzik dinlenmiyor o zamanlar. Annem polis radyosunu filan açıyor türkü dinlemek için, o kadar. Tipik bir Alevi ailesine özgü olabilecek deyiş dinlemek, cemden, Alevilik’ten söz etmek yok evde, kısacası Alevi kültürünü yaşamıyoruz. Adeta gizliyor annem ve babam bu kimliğimizi. Zaten dilimizi bilmiyorum, hiç duymamışım. Oysa annem ve babam Zazaca biliyorlar, ama konuşmuyorlar.



Müzik ufkunuzu genişleten başka nelerden söz edebilirsiniz?

TANER AKYOL - O sıralar Adil Arslan’ın ilk çıkan albümü Doğu-Batı Divanı’nıyla tanışıyorum. Bu da yine orloncu dükkanındaki çocuğun abisinin bir gün bana çekme bir kaset vermesiyle oluyor. “Allah allah ya, keman var, flüt var, bağlama var filan” diyor şaşırıyorum. Zülfü Livaneli’den dinlemişim ama Adil Arslan’ın yaptığı başka bir şeydi; “klasik Batı müziği orkestrası ile bağlama olabilir”i gösteriyordu o. Bu da bana yeni bir pencere açmış oluyordu,

şimdiden geriye dönüp baktığımda bunu görebiliyorum. Ben artık besteci olacağım dedim kendime: "Baktım ki, Arif Sağ'ı geçemiyorum, ne yapsam olmuyor, en iyisi ben de beste yapayım, beste yaparak geçeyim" diyorum.

İsmail Tunçbilek'le "Âşıklar Kahvesi"ne gidiyoruz ve kahveyi hep dolduruyoruz. Büyüklerimiz bize hem sazlarını hem de yerlerini bırakıyorlar ki, biz çalalım. Zaten küçük olan mekân dolup taşıyor. Babası müzisyen olduğundan ve doğrudan yönlendirildiğinden, İsmail Tunçbilek benden daha hızlı ve halk müziği dışında da eserler çaldığından, zaman zaman ona bırakıyorum oradaki küçük sahneyi.

Bu arada lise de yaklaşıyor, öyle değil mi?

TANER AKYOL - O dönem "güzel sanatlar lisesi" gündemdeydi ve Anadolu Liseleri bünyesinde açılmaya başlamıştı. Gözüme kestiriyorum bu okula girmeyi. Bir yandan da Yaşar Kemal Alim Hocamdan ders almayı sürdürüyorum. Dedemle nenem yıllık Türkiye ziyaretlerini aksatmıyorlar bu arada. Bir keresinde Yaşar Kemal Alim Hocaya gidip "Bu çocuğu alın eğitin, para mara istemeyin, karşılığında ne istiyorsanız bize yazın lütfen" diyerek açık çek veriyorlar. Dedemle nenem benim en önemli sponsorlarım yani. İlk kaliteli bağlamamı da Necati dayım aldı sanıyorum. Ben Yaşar Kemal Alim Hocamın dershanesinde org çalarak güzel sanatlar lisesi sınavına hazırlanıyorum.

Ayrıntısını pek anımsayamadığım sınava giriyorum sonunda. Kötü bir dereceyle kazandığımı zannediyorum. Sonra Necati dayım bana keman getiriyor Almanya'dan. Ben kemana yoğunlaşıyorum. Berlin'e gelişlerimde keman derslerine gidiyor, sonra yeniden Bursa'ya dönüyorum. Birinci keman oluyorum sonra okuldaki orkestrada. Keman ile bağlamanın akortları birbirine çok benzediğinden, keman çalmakta çabuk yol alıyorum. Bağlamanın akordu la, re, sol kemanınsa mi, la, re, sol. İyi bir gözlemci olduğuma inanıyorum; kimsenin ses çıkartamadığı enstrümanın çalınışını bir izleyeyim, yetiyor bana ondan müzikal sesler çıkartabilmek için. Örneğin, yan flütten hemen ses çıkartabilmek çok güçtür. Ben ilk görüp izlememden sonra bunu başa-



rıyorum. Hocaların keman derslerinden soğumaya başlıyorum sonra; derste keman teneffüslerdeyse bağlama çalıyorum. Okul saat 9'da başlıyor, bense 6'da okuldayım. İki otobüsle gidiyorum, sırtımda bağlama elimde keman. Soğuk bir sınıfta bağlama çalışıyorum. Okul tam gün olduğundan, hep okuldayım ve sürekli bağlamamlayım.

Berlin ziyaretleri neler katıyor müzik öğreniminize?

Berlin gelişlerimin birinde arayıp Adil Arslan'la tanışıyorum. Doğu-Batı Divanı'nın tüm notalarını elde ediyorum kendisinden. O notaları beraberimde okula götürüp hocamı çalmaya ikna ediyorum ve Ali Osman Sönmez Meslek Yüksek Okulu'nda bir konser veriyoruz. Böylelikle öne çıktıkça özgüvenim artıyor, daha da hızlanmak, çok şeyler yapmak istiyorum.

Bestecilik eğitimi nasıl başlıyor?

TANER AKYOL - O sıralar Azerbaycan'dan Türkiye'ye müzikte bir hareketlilik başlıyor. Hasan Adıgüzelzade, Eğitim Fakültesi'nde armoni dersleri veren bir hocam, aynı zamanda da besteci. Kendisinden bestecilik dersleri almaya başlıyorum ve beni çok seviyor. Fakültesindeki üniversite öğrencilerine beni örneklediğini öğreniyorum. Günde dört saat uykuyla çalıştığını söyleyince bunu belleğime yazıyorum. Bir de babamın yeğeninden aldığım "Hedefine varıncaya dek uçmanı sürdüreceksin ve hedefinden başka hiçbir şeye bakmayacaksın" öğüdünün içimde yer ettiğini anımsıyorum. Bu iki örneğin disiplinli çalışmamda belirleyici olduğunu söyleyebilirim.

Besteciliğe yöneldiğimden şiire olan ilgim de artmaya başlıyor. Şair Adnan Yücel'le tanışmamsa şiiri daha da sevmemde etken oluyor. Berlin'deki ilk konserime, bestelediğim "Yezyüzü Aşkın Yüzü Oluncaya Dek" şiirinin adını veriyorum.



NECATİ DAYIMIN BİR ARKADAŞI BENİ BİR GÜN BERLİN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ'NE GÖTÜREREK PROF. WALTER ZIMMERMAN İLE TANIŞTIRIYOR

Liseyi bitirdikten sonra yeniden Berlin'desiniz. Bu sefer yüksek öğrenim yapmak istiyorsunuz.

TANER AKYOL - 1995'in Kasım ayında Berlin'e geliyorum yüksek öğrenim görerek mesleğimde yürümem için. İlk zamanlar Necati dayımın desteğiyle yaşamımı sürdürüyorum. Sonraları ise ders vererek kendi yağımla kavrulmaya baş-

lıyorum. Dayımın bir arkadaşı beni bir gün Berlin Güzel Sanatlar Üniversitesi'ne (Universität der Künste Berlin) götürerek Prof. Walter Zimmermann ile tanıştırıyor. Hasan Adıgüzelzade ile yapmış olduğum beste çalışmalarını gösteriyorum. "Bunlar olmaz çocuk" diyor bana "Bunlar çok basit şeyler". "Sana bir mektup yazacağım, bunu Kreuzberg Belediye Konservatuarı'na götüreceksin ve oranın şefine vereceksin. Gerekeni yapacaklar" diyor. Burada üniversiteye hazırlık kursları yapılıyor. Bir besteci bir de piyanist hocam oluyor. Bir de bakıyorum ki, çağdaş klasik müzik yapıyorlar. Bense Vivaldi dinlemişim, klasik müzikle gelmişim oraya kadar. Ayrıca tek sesli bir müzikten de geliyorum. Çok üst düzeyde piyano çalmak zorundayım.

Peki sosyal yaşamınız nasıl biçimleniyor?

TANER AKYOL - Gelir gelmez Necati dayım piyano almıştı bana; onda çalışıyorum. Dil kursuna gidiyorum ve her gün dört beş saat bağlama çalıyorum. Yok denecek kadar az bir sosyal yaşamım var. Ve gerçekten de ortalama dört saat uyuyorum. 1996'nın 18 Haziran'ında ilk konserimi veriyorum. Kreuzberg'teki Ballhaus'un salonu doluyor. Ne kadar zor parça varsa hepsini çalıp kendimi göstermek istiyorum. Berlin'deki bağlamacılar da böylece beni tanımış oluyorlar.

Sanırım bir festivalde ödül alıyorsunuz?

TANER AKYOL - Evet. Kreuzberg'teki hocamdan bir beste siparişi alıyorum, Klangwerkstatt Berlin Çağdaş Müzik Festivali'nde çalınmak üzere; bağlama ve klasik batı müziği enstrümanlarının birlikte yer aldığı bir beste olacak. Ben de bu sipariş üzerine "Geride Kalanlara" (An die Liegengebliebenen) diye bir parça yazdım ve ödüle layık görüldü.

Ve sınavlar gelip çatıyor...

TANER AKYOL - Evet, gecikme durumunda ölümcül olabilecek bir ameliyat sonrasında sınavlara giriyorum. Piyano çalıyorum, teoriden yazılı oluyorum ve



Taner Akyol kimdir?

Taner Akyol, 1977 yılında Bursa'da doğdu. İlkokul yıllarında bağlamayla tanıştı. Bursa Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi keman bölümünde okudu. 1996 yılında Almanya'ya yerleşti. 1997 yılında Kreuzberg Belediye Konservatuarı tarafından "Klangwerkstatt 97" isimli çağdaş klasik müzik festivali için bir beste siparişi aldı.1997/98 ögretim yılında Hanns Eisler Müzik Akademisi'nin açmş olduğu kompozisyon bölümünün sınavlarını birincilikle kazanarak Prof.Hanns Peter Kyburz'un ögrencisi olmaya hak kazandı. Aynı yıl uluslararası bestecilik konferansına -Brandenburgischen Colloquium für Neue Musik-katıldı.98 yılında İstanbul in Berlin isimli festivale besteci ve icracı olarak davet edildi. Akyol aynı yıl girdiği "MusicaVitale '98" isimli yarışmada en iyi genç solist ödülünü aldı. 1999 yılında Hanns Eisler Çağdaş Klasik Müzik Bestecilik Yarışması'nda piyano için yazdığı eser ödüle layık görüldü. 2003 yılında Hanns Eisler Müzik Akademisi bestecilik bölümünden mezun oldu.Hemen arkasından Berlin Sanat Üniversitesinde (UDK) Prof. Walter Zimmermann'ın mastır öğrencisi olarak eğitimine devam etti ve burayı da 2006 yılında bitirdi. 2008 yılında Brandenburg Çağdaş Müzik Vakfı'nın açtığı yarışmada bağlama ve yaylı dörtlüsü için yazmış olduğu Hatırlamalar isimli eseri birincilikle ödüllendirildi. 2007'de kendi eserlerinden oluşan "Göçmen Kuşlar" isimli albümü Enjarecords tarafından yayınlandı.

Aynı dönemde Orhan Pamuk'un "Benim Adım Kırmızı" adlı kitabına WDR radyosu için müzik yaptı. Yunanistan ve Almanya'da yayınlanmış çeşitli karma albümler yaptı. 2011 Nisan ayında Yunan sanatçı Maria Farantouri'nin solistliğinde "Maria Farantouri sings Taner Akyol" isimli albümü yayınlandı. "Berlin Komische Oper"in siparişi üzerine bestelediği ilk operası "Ali Baba ve 40 Haramiler"in galası ekim 2012 de yapıldı. İlk albümü 2012 yılında "Güneşe Raks" başlığı altında 50 ülkede Enjarecords etiketiyle yayınlanan Taner Akyol TRIO, Avrupa'nın çeşitli ülkelerindeki festivallerde de konserler verdi.

kompozisyondan da komisyona giriyorum. O gün orada çaldığım parçaları neredeyse ezberlemiştim ben; öylesine hazırlanmıştım yani. Önümdeki nota kağıtlarına bile bakmadan çalıyorum. Şostakoviç, Mozart ve Bach çalıyorum. Bir de Erik Satie. Bir tane de bağlama için yazdığım bir parçamı çalıyorum komisyonda ve dışarıya çıkıyorum. Kazanacağımı hiç beklemiyorum. 40 kişi başvurmuş, 12'si yabancı uyruklu. Şansım çok zor. Sonuçların yazılı olarak gelmesini bekleyemeden telefon ediyorum. "Kazandınız" diyor telefondaki ses. Heyecandan ağzım açık kalıyor. "Peki kaç kişi kazandı?" diye soruyorum. "Sadece siz" diyor yine aynı ses. Beni kabul eden Prof. Hanspeter Kyburz ile birlikte başlıyoruz derslere. Onun da ilk senesi. Benden sonra 2 dönemde sınavları kazanan öğrenci olmuyor. "Niye ben?" diye soruyorum daha sonra kendisine. "Seni inandırıcı buldum" diye yanıtlıyor.

"ALMANYA'DA KOMPOZİSYON OKUYARAK BAĞLAMA ÇALAN SANATÇI" GİBİ BİR ETİKETİM OLUŞUYOR ZAMANLA...

İlk yıl nasıl geçiyor?

TANER AKYOL - Profesörle evlerimiz tesadüfen yakın olduğundan, bazen sabahları okula birlikte gidiyoruz. Yaptığım bir beste okulda üçüncülük ödülüne layık görülüyor.Bir yandan da fakülte dışındaki yaşamımda müzik çalışmalarım sürüyor; yeni müzisyenler tanıyorum, akşamları bazı yerlerde sahne alıyorum, kısacası müzik yolculuğumdan sapmadan ilerliyorum. "Almanya'da kompozisyon okuyarak bağlama çalan sanatçı" gibi bir etiketim oluşuyor zamanla. İstanbul'daki stüdyo çalışmalarına gide gele Erdal Erzincan ve Tolga Sağ ile gittikçe derinleşen bir dostluğumuz oluşuyor. Tolga Sağ, İstanbul'daki stüdyosunu sonuna kadar açıyor, Erdal Erzincan da tüm çalışmalar boyunca desteğini esirgemiyor. Benim, kendisini geçeceğime and içtiğim sevgili Arif Sağ Hocam da, büyük bir tevazu ile bu albümümde perküsyon çalmayı üstleniyor, üstelik de zevkle yapıyor bunu. Onur duyuyorum. Daha sonra, 15 Nisan 2007'de, Arif Sağ ve Erdal Erzincan'la birlikte An der Urania'da bu ilk albümün tanıtım konserini veriyoruz.

Üniversite sonrasındaki kariyeriniz...

TANER AKYOL - 2000 yılında arkadaşlarımla kültürlerarası "Ensemble Cornucopia"yı kurduk; etnik, klasik ve çağdaş müzikten örnekler verdik. 2003 yılında "Taner Akyol TRIO" ilk kez bir stüdyo çalışmasında bir araya geldi. Üçlü emprovizasyonun gizilgücünü keşfettik; bağlamanın Anadolu zenginliğiyle piyano ve perküsyonu buluşturarak entelektüel müziğe bağladık.

2007'de "Göçmen Kuşlar" isimli albümüm Enja Records tarafından yayınlandı. Aynı dönemde, Orhan Pamuk'un "Benim Adım Kırmızı" kitabına WDR Radyosu için müzik yaptım. 2011 Nisan'ında dünyaca ünlü Mikis Teodorakis yorumcusu Maria Farantouri ile "Maria Farantouri sings Taner Akyol" albümümüzü çıkarttık.

2012 Yılı'nda Taner Akyol TRIO'nun ilk albümü "Güneşe Raks"ı, Enja Records ile 50 ülkede yayınladı. Bu süreçte TRIO, Avrupa'nın birçok ülkesindeki festivallerde konserler verdi.

Komische Oper'den bir çocuk operası siparişi aldım: "Ali Baba ve Kırk Haramiler". 28 Ekim 2012'de ilk gösterimini yaptık. İki sezon sahnelendi ve yaklaşık 30 bin kişi tarafından izlendi. Bu projede, bir ilk olarak birer Batı müziği enstrümanları olan keman, obua ve yan flüt ile Doğu enstrümanları zurna, kaval ve bağlama buluşmuş oldu.

2013 nisanında Berlin'de, 2015 aralık ayında da Hamburg'da olmak üzere, Maria Farantouri ile birer orkestral konser verdik. Okuyucularımız dilerse, **www.tanerakyol.com**, **www.tanerakyoltrio.de** ve **www.tamusikatelier.com** adreslerindeki sayfalarımızdan tüm çalışmalarımıza ilişkin bilgi edinebilir.

Peki şimdi müzikte bulunduğunuz yer neresi ve nereye gitmek istiyorsunuz?

TANER AKYOL - Müziğin evrende kapladığı yer ve bilgi birikimini düşündüğümde bence bir müzisyen ancak müziğin hep öğrenme aşamasında olabilir. Müzik öyle yaşayan bir şey ki, sürekli gelişmekte, ne kadar çok öğrenirseniz öğrenin ne kadar

çok şey bilirseniz bilin, becerebilirseniz becerin, hep o sizden önde durur. Sürekli öğrenmek zorunda olduğunuz bir olgu olarak önümüzde durmaktadır. Dolayısıyla buradan baktığımızda yaptıklarım veya başka müzisyenlerin yapmış oldukları çalışmalar yaşları itibari ile karşılaştırıldığında çokmuş gibi görünse de, gerçekte ummanda bir damla bile değil.

Ben bundan sonra daha çok öğrenmek ve öğrendiklerimin paralelinde daha çok üretebilmek istiyorum. Yıllar geçtikçe, denemeler yanılmalar çoğaldıkça kendi müzikal dilimi üslubumu daha da belirginleştirmek isterim. Tabii sadece besteci olarak değil, onun yanı sıra eğitmen olarak ve de bu işlerin teorisi anlamında yapmak anlamında da gerçekleştirmek istediğim bir dolu iş var. İlk elde halk müziklerini, daha doğrusu çocukluğumdan beri çalmaktan söylemekten mutluluk duyduğum türküleri kendi müzikal dilimle, ifade tarzımla işlemek istiyorum. Üzerinde çalışmakta olduğum bir takım başka projeler de mevcut. Bunlar da zamanı geldikçe olgunlaştıkça hayata geçecek..



Zülfü Livaneli'nin bakışıyla **Taner Akyol**

Müziğe kırk yılını vermiş bir besteci olarak, son yıllardaki basmakalıp ticari yapımlar ve hepsi birbirine benzeyen albümler canımı sıkarken, birdenbire çöldeki vahalara benzeyen bir çalışmayla karşılaştım.

Genç besteci Taner Akyol, atonal orkestra yazısı anlayışıyla geleneksel Anadolu müziğini aynı potada eritmek gibi son derece zor ve deneysel bir çalışmaya imza atmıştı. Bununla da yetinmemiş, Avrupa'nın en değerli yorumcularından birisi olan sevgili arkadaşım Maria Farantouri'yi de işin içine katmıştı.

Böyle bir projeye girişme cesareti bile başlı başına büyük bir kutlamayı hak ederken, albümün kalitesi şaşkınlığımı bir kat daha artırdı. Çünkü Batılı müzisyenlerin icra ettiği bestelerde Anadolu'nun kadim geleneğinin özü duyuluyor, bin yıldır her türlü zulme direnen sazın çığlığı yükseliyor, Maria'nın sesinde ise yüzyılların ağıdı yüreğimize işliyordu.

O zaman Taner Akyol'un Batı'nın sanat dilini konuşabilen bir Anadolu ozanı olduğuna karar verdim: En hasından bir ozan!

Bu çalışmayı coşkuyla alkışlıyor ve Taner Akyol gibi değerli bir müzik adamı kazandığımız için sevinç duyuyorum.

Yolu açık olsun!

Fazıl Say'ın bakışıyla **Taner Akyol**

Günümüzde pek çok ticari müzik yapılmakta. Halk müzikleri ise unutulmakta, ya da dejenere edilerek estetik dışı bir şekilde yeniden ele alınmakta. Bu aslında bir kültür katliamı. Ve bizlerin "iyi müzik" ile bu katliamı durdurmamız lazım.

Ama nasıl?

Taner Akyol'un bu elimizdeki çalışmasında beni yıllardır ilk kez sevindiren bir şey sezdim. Halk türkülerinden, -ya da halk ruhundan- yola çıkan bu çalışmalarda, yeni bir ruh var. Bir kültür var. Emek ve bilgi var.

Çok değer verilmiş bir özen var.

Müzisyenlik ve sanatçılık var...

Taner Akyol, elbette son yıllardaki en akılda kalan bağlama virtüözlerinden biri. Ama o aslında bir besteci. Halk müziklerine yeni bir çehre veren, onları ileri götürmek için çabalayan, bunun için öğrenen, çabalayan bir müzisyen.

İşte beni sevindiren budur.

Ticari amaç gütmeden, iyi müzik yapmak için uğraşılmış çalışmaların farkını hemen anlamaktayız.

Taner'e bu çalışması için teşekkür borçluyuz.

(2010)

SELÇUK CARA'NIN ALMAN VE TÜRK TOPLUMU İÇİN AYRI ANLAMLARI

"Türk, ama buna rağmen akıllı"

BAHAR EŞİN

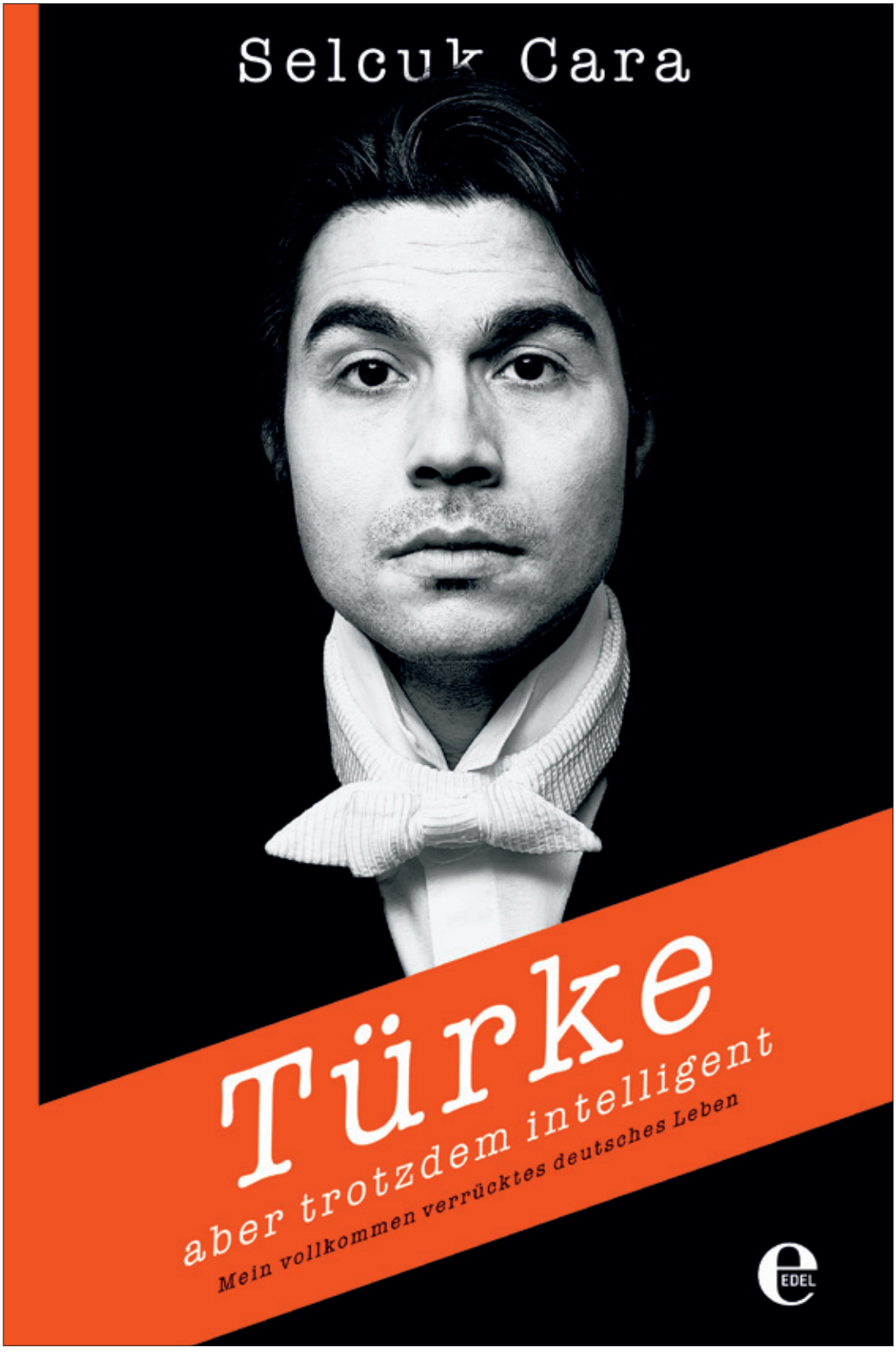

MÜNİH - Gerçekten ilginç hayat hikâyesini kısa bir süre önce çıkan kitabıyla okur önüne çıkaran bir sanatçıyla karşı karşıyayız. 29 Mayıs 1969 yılında Hessen'de dünyaya gözlerini açan Selçuk Cara, sadece Türk asıllı bir Alman yazar değil, aynı zamanda bas bir opera sanatçısı. Wagner sanatçısı olarak tanınan Cara, birçok Alman tiyatro oyununun da yorumcusu olarak biliniyor.

Ses sanatçısı kimliğinin yanı sıra, rejisör olarak da karşımıza çıkan Cara, 2009 yılından itibaren Schwerte'de bulunan Ruhr Akademi'de rejisörlük eğitimi almış. 2012-2015 tarihleri arasında da Dortmund Yüksekokulu'nda rejisörlük (Szenografie) ve iletişim üzerine ve ağırlıklı konusu film olan master eğitimini tamamlamış. Selçuk Cara'nın bizzat gerçekleştirdiği ve ödül alan filmleri de var.

Ses sanatçısı ve rejisör kimliklerinin yanı sıra, yazar olarak da karşımıza çıkan Cara'nın yayınlanmış 40'a yakın tiyatro eserinin yanı sıra, Asanger Verlag Kröning tarafından yayınlanmış olan çeşitli sosyoloji yazıları da vardır.



Foto: Selçuk Cara

Türk kökenli olan Cara, ses sanatçılığı hakkındaki ilk deneyimini, Hessen radyosunun gençlik korosunda edinmiş, daha sonra da Frankfurt am Main'da Johann Wolfgang Goethe Üniversitesi'nde felsefe eğitimi almış. 1992 yılında yine Frankfurt am Main'da bulunan Müzik ve Görsel Sanatlar Yüksekokulu'nda Antonis Papakonstantinou yönderliğinde müzik eğitimine başlamış. 2006 yılından beri opera ve konser sanatçısı olarak sanat yaşamına devam eden Cara, çeşitli filarmoni orkestraları da dahil olmak üzere hem yurtiçinde hem de yurtdışında birçok performansa imza atmaktadır.

"Türke, aber trotzdem intelligent" Cara'nın 192 sayfadan oluşan, otobiyografi tadındaki yeni kitabı. Kitabın her sayfası, Cara'nın Almanya'da sürdürdüğü hayatın, kimi zaman zorlu kimi zaman ise eğlenceli ve komik yönlerini gözler önüne seriyor. Dışarıdan alıcı bir gözle baktığımız zaman, başarılı bir entegrasyon hikâyesinin tüm detaylarını bu eserde buluyoruz. Toplumun dışında kalmış, kimsenin güvenemediği ve önyargılarla yüzleşmeye mahkûm bırakılan bir yaşam perdesi gözlerimizin önüne serilen.

Kitabın en önemli özelliklerinden birisi, birbirinden çarpıcı zıtlıkları gözler önüne

sermesi. Türk işçisi olarak Almanya'ya çalışmaya gelen ve kendi tekstil fabrikasını kurarak geçinen bir ailenin çocuğu olan Cara, sürekli televizyon seyreden ve kitap okuma alışkanlığı bulunmayan ailesini de anlatıyor. "Her ne kadar" ve "buna rağmen" kelimeleri, yaşadığı ve savaştığı zıtlıkları en iyi şekilde canlandıran kelimeler olsa gerek. Bu zıtlıklarla savaşarak, sonunda opera ses sanatçısı olmayı başarıyor Cara. Her ne kadar Beyrut ve Bayreuth şehirlerinin isimlerini karıştıran bir babası olsa da, Selçuk Cara bir kahramanlık hikâyesinin başrolünü oynuyor bizlere. Zaten kahramanlık öyküleri, genelde içinde bulunulan duruma bir başkaldırı ile beraber yazılmaz mı?

HER NE KADAR HOCASI BİR TÜRK OLARAK KENDİSİNİN MOZART'IN SANATINI ANLAYAMAYACAĞINI İDDİA ETSE DE...

MOZART, TÜRK VE AKIL

Onbirinci sınıfa geldiğinde müzik dersinde, sınıfta Wolfgang Amadeus Mozart konusu işleniyor ve Cara'nın canı derste inanılmaz ölçüde sıkılıyor. İlerleyen haftaların sınıfta işlenecek konusu da "Mozart'ın eserleri." Müzik öğretmeninden Mozart'ı anlayamayacağını, çünkü Mozart'ın kendi kültüründen yetişmemiş bir sanatçı olduğunu duyan Cara, işte tam olarak o esnada, opera sanatçısı olmaya karar verdiğini anlatıyor kitabında, üstelik o zamana dek bir kez olsun dahi bir opera dahi izlememiş olmasına rağmen. Her ne kadar hocası, bir Türk olarak kendisinin Mozart'ın sanatını anlayamayacağını sınıfta iddia etmiş olsa da, o an sınıfı terk eden Cara, sınıfa tekrar geri döndüğünde, müzik okuyacağını ve opera sanatçısı olacağını yüksek sesle aktarıyor. Aradan dört sene geçtikten sonra, piyano hocasının evinde misafirlere Bach'tan çeşitli parçalar çalan Cara'yı hocası misafirlere şu kelimelerle tanıtıyor: "Kendisi bir Türk, ama buna rağmen akıllı."

Müzik yüksek okulunun sınavlarına hazırlanan Cara, giriş sınavında ilginç bir sahneyle karşılaşıyor. Cara'nın sınıfa girdiğini farkına varmayan sınav komisyonundaki hocalardan birisi, sırada Cara'nın olduğunu okuyunca, komitedeki arkadaşlarına, sıradaki kişinin Türk olduğunu ve



kendisinin Almanca bilip bilmediğini sorgulamaya başlıyor. Aynı zamanda liseyi bitirmiş olup olmadığı endişesini de alaycı bir dille komite üyeleriyle paylaşıyor. Diğer komite üyeleri de, meslektaşlarının bu esprisine gülmeye başlıyor. Cara'nın sınıfta durmakta olduğunu komite üyeleri fark etmiyor. Karşılarında bir anda Selçuk Cara'yı gören komite üyeleri, sınavın daha başlamadan kötü bir başlangıç yapıldığını ve Cara'nın o esnada sınıfta bulunmasını saygısızlık olarak karşılayarak, aslında Türklere karşı ne kadar önyargılı olduklarını okuyuculara aktarıyor. Fakat sonuçta, sınavı geçmeyi başarıyor.

Sınavda yaşadığı düşmanca tutumun peşini bırakmıyor Cara. Okula kabul edilmesinin ardından, profesör heyetine bir mektup yazıyor. Mektubundaki ana amacı, heyete bu konuyla ilgili tepkisini göstermek ve kamu sektöründe çalışan otoriteleri, yanlış davranışlarıyla yüzleştirmek. Beş sayfalık şikayet yazısının ardından, komitedeki tüm profesörlerin imzasını taşıyan bir özür mektup alan Cara, kişisel olarak kendilerinden bir özür duyamamış olmasını haklı olarak eleştiriyor.

TÜRKLER VE ALMANLAR İÇİN CARA

Sınavı geçen on iki kişiden biri olarak okuldaki ilk gününü ise, betimleme sanatı çok kuvvetli bir şekilde okuyuculara aktarıyor. “Havada yaz sıcağı var. Ömümde ve yanımda, dünyanın bütün ülkelerinden öğrenciler var. Herkes oldukça mutlu ve umutlu görünüyor. Burada birileri İspanyolca konuşuyor, orada birileri Fransızca, şurada bir grup Japonca. Az ilerde ise, ten renkleri farklı olan insanlardan oluşan bir grup var, onlar da İngilizce konuşuyorlar. Almanca konuşan o kadar az ki.” Bu güzel tasviriyle Selçuk Cara aslında, Almanya’nın önemli bir gerçeğine parmak basıyor.

“Ben, Almanlar için entegrasyonun güzel bir örneği iken, Türkler için ise bir şeyleri başarabilmenin örneğiyim” diyor Cara. Kendini ne Alman ne de Türk gibi hissettiğini söyleyen Cara, çocukluğunda birçok insanlarla iletişim halinde iken, gerçekten arkadaş diyebileceğimiz bir kimsenin hayatında olmayışı dikkat çekiyor. Kitabı okurken kendisini, bir yalnızlık ve mücadele hikâyesinin içinde görüyoruz. Opera sanatçılığının, yaşadığı yalnızlıkla örtüşen bir sanat dalı olduğu düşüncesine kapılıyor insan, özellikle de Paris’te bir cafede müzik öğretmeni ile yaptığı konuşmayı okuduğumuzda. “Yalnızlık” diyor müzik hocası, “Yalnızlıktır birçok insanın opera sanatçısı olmasıyla birlikte hesaba katmadığı detay.” Otel odalarında ve evlerinde, içinde bulundukları sonu gelmez yalnızlıktan bahsediyor ona müzik hocası, opera sanatçılarının maruz kaldığı.

İnsanlar tarafından artık Türk olarak görülmediğini kitabında vurgulayan Cara, bir Müslüman olarak da algılanmadığını aktarıyor aynı zamanda, özellikle de bir Katolik kilisesinde Franz Liszt’ten sunduğu Jesus Christus’un ardından. Başarılı, hem de çok başarılı bir entegrasyon hikâyesinden bahsediyor, geçmişiyle tamamen barışık ve en yüksek gözlem gücü ve tasvir yeteneğiyle...



HEIDELBERG TİYATROSU'NDA "ŞEHİR, ÜLKE, KAÇIŞ"

Mülteci trajedisini görünür kılan mizah

RUHSAR GÜMÜŞDAL



RUHSAR GÜMÜŞDAL | ANESTİS AZAS

HEIDELBERG - Avrupa'yı sarsan, son derece yakıcı bir sorun, ilginç bir yöntemle Heidelberg Tiyatrosu'nda sahneleniyor. 24 Nisan'da ilk kez sunulacak olan "Şehir, Ülke, Kaçış" (Stadt Land Flucht) adlı bu oyunu yönetmen arkadaşı Prodromos Tsinikoris ile birlikte sahneye koyan Anestis Azas, tevazusuyla tanınıyor. Örneğin, kendisiyle buluştuğumuzda, isim yapmış, Avrupa'nın saygın tiyatrolarında oyun sergilemiş, ödüller almış, bir tiyatronun da sanat müdürü olan bu yönetmen, yardımcısına emir verip yiyecek isteyeceğine, kendisi gidip yiyecek bir şeyler satın almaya çalışıyordu. 1978 doğumlu Anestis Azas, Berlin'deki ünlü Ernst Busch

Konservatuvarı'nda yönetmenlik öğrenimini tamamladı. Yıllardır meslektaşı Prodromos Tsinikoris ile birlikte çalışıyor. İkili, 5 yıldır Atina'daki "Experimentle Stage 1" tiyatrosunun sanat direktörlüğünü yapıyor. Anestis Azas ile Heidelberg Tiyatrosu'nun üst katında sadece yeni oyununu değil, insanı, trajediyi, mizahı ve sansürü de konuştuk.

Bu oyununuzda mülteciler konusunu işliyorsunuz. Oyun metnini ne zaman hazırladınız?

ANESTİS AZAS – "Senaryo" oluşmakta. Oyunun çizgisi belli. Siz de bilirsiniz, bir oyun provalar esnasında gelişir ve yön kazanır. Mülteciler konusunda her gün gelişmeler var. Dolayısıyla oyun her gün gelişiyor. Oyuncularla söyleşerek metni geliştiriyoruz. Oyuncuların da deneyim ve düşüncelerine yer veriyoruz. Heidelberg'deki Amerikan askerlerinin önceden ikamet ettiği lojmanlarda şimdi mülteciler kalıyor. Bu mülteci kampında yaşayan üç mülteci ile röportaj yaptık. Bana çok acı özgeçmişlerini anlattılar.

Bizim yönetmen ekip olarak arzumuz mültecileri de sahnede görmek. Fakat yaşadıkları olaylar sonucunda ürkek bir psikolojileri var. Sahneye uyum sağlayabilirler mi, sahnede yer alabilirler mi, diye düşünüyorum. Kendi hikâyelerini bizzat kendilerinin sahnede vermeleri çok daha etkileyici ve gerçekçi olur. Oyunun ön hazırlıklarını yaparken İdomeni'ye gittim. Oradaki mülteciler ile görüştüm. Televizyondan izlediğimiz kamp, sınır kampı. Oraya varmadan 10 km. önce Kızılhaç'ın, ordunun da kampları başlıyor. Gerçi bu kamplarda görece daha sağlıklı imkânlar sunuluyor, fakat insanlar "sınırlar açılır" ümidiyle sınır kampında kalmayı tercih ediyorlar. Leimen'de yaşayan bir mülteci ile tanıştım. Bana ağabeyinin İdomeni'deki sınır kampında kaldığını anlattı. İdomeni'ye gittiğimde onu buldum, görüştüm. Bu da çok özel bir hikâye.

Sürekli medyada mülteci sorunları gündemde. Siz yönetmenlik çizginizi belgesel olarak nitelendiriyorsunuz. Acı da olsa kanıksanmış olabileceği ihtimalini düşünüyor musunuz? İzleyiciyi ile iletişime geçebilmek için kullandığınız bir yönteminiz var mı?

ANESTİS AZAS - İnsanın psikolojik yapısının özel bir mekanizması vardır. Hayatın



zorluklarını yenmek, en sıkıntılı ortamları başarıp içinden çıkabilmesinin sırrını mizahta görüyorum. "Ağlanacak haline gülme" deyimini birçok dilde bulabilirsiniz. Niye insan ağlanacak bir duruma ağlaya-

cağı yerde gülsün? Bu, psikolojinin kendini koruma zırhıdır. Mizah, sanatın zor bir dalıdır. Gerçekleri güldürerek irdeleyen sanattır mizah.

Yanlış anlaşılmasın, şaka, espri anlamında gülmek değil. Belli fikirleri, ciddi gönderileri daha belirgin ifade edebilmenin, dile getirmenin adıdır mizah. Bir o kadar da zordur yerinde kullanmak. Zorluğu, zamanlama ve içeriğin yerinde ifade edilmesinden kaynaklanıyor. Yanlış kullanıldığında göndermek istenilen mesaj yok olur ve oyunun kalitesini düşürür.

Fakat mizahın yerinde kullanılması izleyiciyle iletişimi güçlendirir ve izleyiciye mesajı daha güçlü gönderir. O anı yakaladığınızda, izleyici, güldüğü konu üzerinde düşünmeye başlar. Ben Charlie Chaplin hayranıyım. Charlie Chaplin bu sanatın en büyük ustasıdır. En zor ve acıklı olaylara insanları güldürmeyi başarmıştır. Kendine has hüzünlü bakışına dahi insanlar gülebiliyorlar.

MİZAHIN YERİNDE KULLANILMASI İZLEYİCİYLE İLETİŞİMİ GÜÇLENDİRİR. O ANI YAKALADIĞINIZDA İZLEYİCİ GÜLDÜĞÜ KONU ÜZERİNDE DÜŞÜNMEYE BAŞLAR. BEN CHARLIE CHAPLIN HAYRANIYIM

Bu tarz mizah ile çalışmayı seviyorum ve benimsediğim tarz, bu. Yanlış anlaşılmasın. Mizahtan bahsediyoruz, komediden değil. Benim oyunuma giren izleyici güncel, siyasi olayların işlendiği bir sahne ile karşı karşıya olduğunu bilmeli. Kimse "Anestis Azas mizah sanatını kullanmayı seviyor" düşüncesiyle komedi izleyeceği yanılgısına düşmesin. Komedi, yine farklı kriterleri olan sahne sanatı.

Mizah ile Avrupa'yı kapsayan bu mülteci sorununun boyutunu hafifletmiş olmuyor musunuz?

ANESTİS AZAS - Kesinlikle hayır. Tiyatro, iletişimin merkezidir. Düşünceleri buluşturmakta araçtır. Mizah asla hafifletici bir etken olmamalıdır, sivri ve irdeleyici olmalıdır. Bunu başarmak da mizahın gerçekçi olması ve yerinde kullanılması halinde mümkündür. Örneğin mülteciler yaşadıklarını anlatırken espri yapıp, kendilerine gülebiliyorlar. Hiç ihtimal verir misiniz, günlerce aç kalmış, şiddet görmüş, çamurun içinde uykusuz günlerce yürümüş bir insanın bunları anlatırken gülebilmesine. Ve sizin de onunla güldüğünüzü düşünebiliyor musunuz?

Örneğin: Gezi Parkı olaylarında İstanbul'da yer yerinden oynadı, ama televizyonda penguenler oynadı. Herkes penguenlere güldü. Penguenler, Gezi Parkı'ndaki olaylarda basına uygulanan sansürün sembolü oldu. Erdoğan bilincinde olmasa da insanları harekete geçiren bir mizah sergiledi. Penguenler insanları güldürdü ama eğlendirmedi. Daha yoğun tepki vermeye ve daha çok sokaklara dökülmeye teşvik etti.



Mizahla gerçeği anlatmanın tarzınız olduğunu söylüyorsunuz. Yapmış olduğunuz araştırma safhasında oyunda mizaha malzeme olabilecek örnekler verebilir misiniz?

ANESTİS AZAS - İnsanların acizliğinden faydalanıp menfaatini gözetenler bir konu olabilir. Sefalet ve yokluk içindeki aç bir insana 50 sentlik sandviçin 5 avroya satılması. Bence bu, vahşet. Gözümle gördüm. Bu, bir konu olabilir. Büyük sayıda gönüllülerin hizmet vermesi... Bu insanların varlığını duyurmak gerekiyor. Bu da bir nokta olabilir.

İdomeni kampında dikkatimi çeken, erkeklerden çok kadın ve çocukların olmasıydı. Mültecilerin çoğunlukla erkek olduğunu düşünüyoruz. Oysa tam aksine, çocuklar ve kadınlar daha çok. Buradan da bir nokta türeyebilir.

Provalar esnasındaki gelişmeler doğrultu-



Foto_commons.wikimedia.org_waechter+waechter architekten bda

sunda malzememizi kullanacağız. Yönetmen arkadaşım Prodromos Tsinikoris ile haber ve olaylara görsellik vermek istiyoruz. Duyguları anlatan ve duyumsatan bir çehre vermeye calışıyoruz.

Saydığınız noktaları olasılık olarak ifade ettiniz. Sahneye konulup konulmaması hangi kriterler doğrultusunda olacak?

ANESTİS AZAS - Bütün bu düşünceler metne işliyor. Metni sahneye uyguladığımızda, ifade ve görsel olarak ne kadar güçlü ve etkileyici olduğunu izleyeceğiz. Tekrar gözden geçirip karar vereceğiz. "Oyun, prova esnasında gelişiyor" derken bunu anlatmaya çalışmıştım.

Konu mülteciler, dolayısı gündemdeki siyaset de konumuzla ilgili. Baden Württemberg eyalet seçimleri sonuçlarına ne diyorsunuz?

ANESTİS AZAS - Sonuç korkunç. AfD'nin üç eyalette parlamentoya girmesi ne demek? Kesinlikle seçim konusu ve AfD'nin eyalet parlamentolarına girmiş olması oyunda yerini alacak. Siyasetin gündemdeki nabzını sahneye uyarlamak, konumuzla doğrudan bağlantılı olduğundan, kaçınılmaz. Oyunun provalar akışında geliştiğine dair yine bir örnek bu.

Dominik Lindenhorst-Apfelthaler, Katharina Quast, Henrick Richter, Nanette Waidmann, oyun icin seçtiğiniz Heidelberg kadrosunun oyuncuları. Hangi kriterlere göre oyuncuları seçtiniz?

ANESTİS AZAS - Biliyorsunuz tiyatroların kadrolu oyuncuları aynı anda paralel birkaç oyunda rol alıyorlar. İlk kriter bu idi, hangi oyuncular müsait. Oyuna ilgisi olup, prova esnasında oyunu geliştirme mekanizması ile rahat çalışabilecek kişiler olması da önemliydi.

Sayın Anestis Azas, oyunlarınızın "sansür" ile kısıtlandığı hiç oldu mu?

ANESTİS AZAS - Hayır, ben böyle bir sorunla hiç karşılaşmadım. Sanat ve tiyatro, konuların estetik bir şekilde, sınır tanımadan dile getirildiği bir mekandır. Başarılı oyunlar vardır. Başarısız oyunlar vardır. Ama sanatın ufkunda sınır yoktur. Tiyatro ve diğer sanat alanlarında sansür olaylarını okuyor veya meslektaşlarımızdan duyuyoruz. Ben böyle durum ile karşılaşmadım.

Prodromos Tsinikoris'in de bu söyleşide bulunması güzel olurdu. Bugün kendisi provaya katılmadı mı?

ANESTİS AZAS - Prodromos ile Atina'daki "Experimentle Stage 1" tiyatrosunun sanat direktörlüğünü yapıyoruz. Burada provalar devam ederken Atina'da da tiyatro devam ediyor. Dolayısıyla ikimizden biri belli aralıklarla orada olmak zorunda. Şimdi Prodromos Atina'da. Prömiyerde tabii ki burada olacak. O zaman kendisi ile de tanışırsınız.

Heidelberg Tiyatrosu'nda bu ilk çalışmanız değil. 2013 yılında da bu mekânda oyun sergilemiştiniz. Heidelberg Şehir Tiyatrosu'na özel bir sempatiniz mi var?

ANESTİS AZAS - 2013 yılında geleneksel "Heidelberger Stückemarkt" projesi çerçevesinde katıldım. "Telemachos - Should I stay or should I go?" isimli oyunda Yunanistan göçmenlerinin hikâyesini işlemiştik. Daha doğrusu, bir kıyaslama idi. 1960'larda işçi olarak gelenler ile finans krizinden dolayı son yıllarda gelenlerin göç nedenlerini ve Almanya'daki başlangıçlarını karşı karşıya getirdik. Çok ilginç bir çalışma oldu. Heidelberg Tiyatrosu'nun Genel Müdürü Holger Schultze yeniliğe açık bir yönetmen, yeniliklere zemin sunan, sahnesini onlara açan bir müdür. Bu da Heidelberg Tiyatrosu'nda çalışmanın büyük bir artısı.

1960'LARDA İŞÇİ OLARAK GELENLERLE FİNANS KRİZİNDEN DOLAYI SON YILLARDA GELENLERİN GÖÇ NEDENLERİNİ, ALMANYA'DAKİ BAŞLANGIÇLARINI KARŞI KARŞIYA GETİRDİK.

Eklemek istediğiniz bir şey var mı?

ANESTİS AZAS - Tiyatroya gelen izleyicilerimiz zaten sanata açık kişiler. Biz tiyatro olarak daha büyük kitlelere ulasmak istiyoruz. Tiyatro yavaş hareket eden bir medya. Çünkü tiyatro bir oyunun hazırlığını iki yıl önceden programlamaya başlıyor. Senaryo ve metnin hazırlanması, sahne dizaynına taslak çizilmesi ve daha birçok etken bunun nedeni. İzleyicimiz bizim mesajımızı dışarıya taşıyor. Daha geniş izleyici kitlesine ulaşmak, fikir alışverişinde bulunmak istiyoruz.

Sayın Azas, iki prova arasında zaman ayırdığınız bu söyleşi için teşekkür ediyorum.



KÜNYE | Impressum

Sorumlu Yönetmen
(V.i.S.d.P.):
Osman Çutsay

Sanat Yönetmeni
Artdirector:
Ömer Yaprakkıran

Yazışma Adresi:
info@avrupa-kultur.eu

BERLiN'deki KiTAPÇINIZ!



gökkuşağı kitabevi
regenbogen buchhandlung

Adalbertstraße 3
10999 Berlin
Tel. 030/26 30 31 46
Fax: 030/26 30 31 47

Email:
regenbuch@yahoo.de
Web:
www.regenbogen-buch.net

ERDİNÇ UTKU VE "TÜRKÇE AĞLAYAN KÖPEK" İZLENİMLERİ

Brüksel damgalı yaşam öyküleri



BRÜKSEL - Uzun yıllardır Brüksel'de yaşayan ve buradan Avrupalı insanlarımızın hallerini çeşitli yayın organlarındaki yazıları ve kaleme aldığı oyunlarla hem Avrupa hem de Türkiye'deki toplumumuza ileten Erdinç Utku, yeni kitabını bir süre önce yayımladı. Yazarlığa mizahla başlayan ve bu eleştirel/güldürel izlekten hiç ayrılmayan Utku, AB başkentindeki hallerimizle ilgili sorularımızı yanıtladı.

Çeyrek yüzyılın aşkın bir süredir Brüksel'i ve içerdiği "Türk dünyasını" yakından değil tam içinden (orta yerinden) izliyor ve gözlemlerinizi de yazılarınızla paylaşıyorsunuz. Sorumuz şu: Bugün artık sıradan bir "yerli" Brüksellinin bu "Türkî" âleme tamamen yabancı olduğunu düşünebilir miyiz? Belçikalıların tamamen dışında, onlara tamamen yabancı bir paralel Türk dünyası var mı gerçekten?

ERDİNÇ UTKU - Brüksel'de birbiriyle fazla bir teması olmayan, küçük "getto"lardan oluşan bir yapılanma var. Son yaşanan olaylar ve Molenbeek'in terörizmin beşiği olarak sunulması bu sorunu

daha da su yüzüne çıkardı. Diğer kentlerde yabancı kökenliler yerli halkla Brüksel'e nazaran çok daha iç içeler. Yüzde 65'e yakınının kökeninde yabancılık bulunan Brüksel birbirine paralel ve birbirine teğet geçen farklı hayat ortamlarından oluşuyor. Hâlâ Türklerin Arapça konuştuğunu sanan, Türk kültürünü bilmeyen büyük bir kesim var. Ancak turizmin etkisiyle Türkiye ve Türkler artık daha iyi tanınmaya başladı. Türkiye'ye giden Belçikalı, mahallesindeki Türklere teğet geçerken, gittiği Türkiye'deki Türk kültürünün, kendi algılamasından çok farklı olduğunun ayırdına varıyor. Turizm sayesinde buradaki toplumlar arasında daha olumlu bir iletişim kurulmaya başlanıyor. Fakat son yaşanan Brüksel saldırıları ve sonrasındaki aşırı sağcı yükseliş, başlayan bu olumlu eğilimi tersine çevirecek gibi.

Belçikalı Türkler sadece seçim zamanı anımsanan oy deposu olarak da algılanıyor maalesef. Belçikalıların tamamen dışında, onlara tamamen yabancı bir paralel Türk dünyası var. Hatta "bizim sokaklarımızı" bile oluşturmuş durumdayız. Biz zamanında "Post-modern Köy" adında bir kabare yaparak bizlik hallerimizi sahneye taşımıştık. Belçikalılar bize klişelerle yaklaşıyor, biz de onlara yine kendi klişelerimizle bakıyoruz. Önyargıları parçalamak zor. Ama bu artık bizim mücadele alanımız. Aynı havayı soluduğumuz Brüksel'de birbirinden çok farklı dünyalarda yaşıyoruz. Bir Faslı, bir Türk, bir Kongolu, bir Flaman ya da Frankofon Brüksel'inden söz edebiliriz. Ancak Brüksel'i yüzde 100 tüm Brüksellilerin yapmaya çalışan, bu anlamda mücadele veren bir grubun varlığı da umut veriyor.

Brüksel'deki Türkiye kökenli toplumun çok mutsuz olduğunu söyleyebilir miyiz? Mesela günümüzün Emirdağlıları herhalde Brüksel'i bırakıp Emirdağ'a falan yerleşmez... Böyle mi ve sizce neden?

ERDİNÇ UTKU – "Yüzde 100 helal" hayatımızda mutluluk bize haram. Özellikle gençlerde ciddi bir Türkiye sevdası oluşuyor. Belçika'dan memnuniyetsizlikleri gittikçe artıyor. Son gelişmeler bu eğilimi arttıracaktır. Hatta iyi eğitim alıp hayatının kalan kısmını geçirmek üzere Türkiye'ye giden gençler de oluyor. Bu senaryo her zaman mutlu sonla bitmiyor tabii. Belçikalı Türkler de diğer ülkelerdeki Türkler gibi "Avrupa'da da Türkiye'de de mutluluğu yaşaması zor"olan insanlar. Hiçbir tarafta tam bir kabul görmüyor. "Gurbetçi" yaftalaması içerisindeki küçümseme ve "anavatanında yabancı muamelesi görmek" dikkat çekiyor. Beçika'da dışlanan Türk "içleniyor", daha milliyetçi oluyor ama kendi ülkesi de ona hak ettiği değeri vermiyor ne yazık ki!



Mutsuzluğun en birinci nedeni ayrımcılık. Eğitim düzeyinin düşük olması, işsizlik ve yaşamın her alanına yeterince katılamama, bizleri mutsuz eden önemli nedenler. Bu sorunları aşmaya dönük cılız girişimler olsa da, sorunlar giderek büyüyor.

Gerçekten Belçikalıların ve/veya Brükselllilerin hiç anlayamayacağı kadar farklı mı insanlarımız? Örneğin bizimkiler onlardan daha mı az "boşanıyor"? (Bu konuyu işleyen bir oyun yazdığınızı da biliyoruz.) Özellikle genç kuşak içinde, Belçika Türkleri ile yerli Belçikalılar arasında büyük fark olabilir mi?



ERDİNÇ UTKU - Oyunu yazdığım sıralar Belçika boşanma istatistiklerinde Avrupa şampiyonuydu. Diğer konularda Belçikalılara mesafeli davranan biz Türkler, boşanma konusunda Belçikalılarla yarışır hala geldik. Görücü usulle evlenip "gavurcu usulü" boşanıyoruz. Genelleme ve klişelerle mücadele eden biri olarak, verdiğim bazı yanıtlarda genelleme yaptığımı fark ediyorum. Klişeler üzerinden mizah yapmak ya da konuyu anlatmak işi kolaylaştırıyor, sorunun daha iyi anlaşılmasını sağlıyor. Ancak diğer taraftan önyargıların pekişmesine de hizmet ediyor. Açıkçası Belçikalılardan da Türklerden de birbirini gayet iyi anlayan ve ortak geleceğimizi birlikte yönlendirmek isteyen insanlar var. Ama bunlar azınlıkta kalıyor. Toplumsal yaşamın her alanında yaşama katılan Türklerin sayısı artınca bu sorunlar da azalacak. Türklerin kendi gerçeklikleriyle algılanmaması ve bu konuda bizlerin çabalarının cılız kalması bir yazar olarak beni de üzüyor, mutsuz ediyor.

Bir yanları Türkçenin damgasını taşıyan insanlarımız, belki sırf bu dilsel artı puan ve içerdikleri özgün mizah nedeniyle yerli Belçikalıları etkilememiş olabilir mi? Eski Belçikalılarla bizimkiler arasındaki mizahi kan alışverişini "meslekten mizahçı" bir yazar olarak nasıl değerlendiriyorsunuz?

ERDİNÇ UTKU - Belçika'da Türklerin Almanya'da olduğu gibi ciddi bir varlıkları yok. 250 bin kadar Türk genellikle Faslıların gölgesinde kalıyor. Bizler az da olsa kendisi ile dalga geçmeyi başaran Türkler olarak ilgi çekiyoruz. Belçikalı bir mizahçı yazsa ırkçı damgası yiyebileceği bir eleştiriyi bizler toplumumuzun içinden çıkan insanlar olarak daha kolay yapıyoruz. Belçikalıların mizahına konu mankeni olmaktan ve malzeme olarak kullanılmaktan öte bir katkımız da var. Ancak aslında Belçika mizahı diye

bir şeyden söz etmemiz mümkün değil. Çünkü ortada Belçikaca diye bir dil ya da Belçikalı diye bir ulus yok. Flaman ya da Frankofon mizahından söz edebiliriz.

"Bizimkiler" 50 yıl sonra bu kentte nasıl eğleniyor, nasıl üzülüyor ve hatta nasıl gülüp ölüyor?

ERDİNÇ UTKU - Yeni kuşak dile hakim olmasına karşın Türkçenin yeri başka onlar için. Binfikir Tiyatrosu'na özellikle Türkçe oynamak için geliyor gençler. Flamanlarla da tiyatro yapan bir oyuncumuz onları "çok ciddi olmakla" suçladı. Gençlerin kendine özgü bir eğlence anlayışı var. İki farklı kültürden işine geleni, hoşuna gideni alıyor. Kendi içinde bir bütünlük ve tutarlılık olmayan çelişkilerle dolu bir eğlenme tarzı. Disko oynarken bile çiftetelli dillerimizde! Yazdığımız oyunlar da biraz buraya özgü olmak zorunda kalıyor. Türkiye'de sahneleyecek olsak mutlaka uyarlamamız gerekecek. Sanki bir tür "Belçikalı Türk mizahı" ya da "Belçikalı Türk tiyatrosu" oluşacak. Türk eğlence partileri ve DJ'leri ve Türklere özgü mekânlar oluştu. Bu anlamda Brüksel'de "Sazz N Jazz" ciddi ve düzeyli bir mekan olarak hatırlatmaya değer. Yani aslında sazımız da var cazımız da, ama bazen ne zaman saz ne zaman caz dinleneceğini bilmiyoruz. İkisini karıştırınca bir ucubik tür çıkıyor ortaya.

Türkler Belçika'da gömülmek istiyor mu? Son dönemde bu ruh hali nasıl bir değişme gösterdi? Yani Belçika'da gömülme talebindeki artış, "gurbetçi" etiketinin de bitmiş olduğunu göstermiyor mu?

ERDİNÇ UTKU - Kitabımda bu konuyu işleyen bir yazı var. Müslüman mezarlıkları çoğaldı. Belçika'da gömülenlerin de sayısı artıyor. Geride kalanlar daha kolay ziyaret etmek ve mezara sahip çıkabilmek için Belçika'yı tercih etmeye başladı. Bu eğilim devam eder sanırım. Belçika'ya gömülmeye başlanmamız Belçikalı olduğumuzun göstergesi. Türk mezarları da kalıcılığımızın anıtları gibi!



Kitabınızın girişinde "Avrupalı Türklere bir ayna tutarak kendimizle yüzleşmemize katkıda bulunmak"tan söz ediyorsunuz. Bu yüzleşme işinde Türkler ne durumda? Yani yüzleşebildik mi kendimizle gerçekten? Bunun ipuçlarını görebiliyor musunuz?

ERDİNÇ UTKU - Maskeleri çok kullanan bir toplumuz. Hatta bazı maskeler sahte çıkıyor! Özeleştiriye alışık, eleştiriden bir şeyler alan değil "alınan" bir toplumuz. Burnumuzdan kıl aldırmıyoruz. "Yalan da olsa öv beni" yaklaşımı beni rahatsız ediyor. Sahnede eleştirdiğimiz konuları kimse üzerine alınmıyor. Ceset ortada kalıyor. Hatalarımızdan ders çıkarıp eleştirilerle eksikliklerimizi belirleyip düzeltme çabası yok. Meslek ilkeleri konusunda da aynı. Genel bir ahlaki çöküş ve yozlaşma söz konusu!

engellerle karşılaşması onları Türkiye'ye daha da yakınlaştırıyor. Türkiye'de gök gürlese Belçika'da bizler ıslanıyoruz. Bunda çanak antenlerin de etkisi olmuştur mutlaka, ancak Belçikalı ve Türk yetkililerin artık şapkayı önlerine koyup konuya el atmaları çözüm üretmeleri gerekiyor. Aşırı İslamcıların canlı bomba saldırıları dikkatleri gençlerin üzerine çekti. Türk toplumu bu konuda daha temkinli olsa da "Belçika'da yetişmiş bir gencin her şeyi bırakıp Suriye'ye savaşmaya gitmesini" iyi analiz etmek gerek. Vilvoorde Belediye Başkanı bu konuda örnek gösterilecek başarılar elde etti. Bunun en önemli nedeni ise çözümde Müslüman toplumun fikrinin alınması ve katılımının sağlanmasıydı. Müslümanlar sadece sorunun değil, çözümün de parçası olmalı artık!



Yine bir yazınızda "Yaban ellerdeki bizim sokaklarda camilerin kıblesi Kâbe, insanlarımızın kıblesi ise hâlâ Türkiye!" diyorsunuz. Bugün gerçekten de Belçika'daki Türkçe konuşan topluluğun, üçüncü ve dördüncü kuşakta da kıblesi hâlâ Türkiye mi? Eğer böyleyse, ki sizin vurgunuz bu yönde, bunun nedenleri üzerine görüşlerinizi alabilir miyiz? Yani bu bağlılık neden böyle güçlü?

ERDİNÇ UTKU - Yukarıda da belirttiğim gibi dışlandıkça "içleniyor" ve içimize kapanıyoruz. Gençlerin Belçika'da toplumsal yaşama katılım ve paylaşmada

Belçika bölünürse, Türkiye kökenli toplum ne olur? Flaman ve Valon Türkler falan çıkar mı sahneye? Ne dersiniz?

ERDİNÇ UTKU - Flaman Bölgesi'nde yaşayanlar kendilerini Flamanlar'a, Valon Bölgesi'nde yaşayanlar da kendilerini Valonlar'a daha yakın hissediyor.

Brüksel'de ise Fransızca konuşanlar Frankofonlar'a, Flamanca konuşanlar da Flamanlar'a daha yakınlar. Flaman Türkler, Valon Türkler olur. Aslında benim daha köklü bir çözüm önerim var. Flamanlar Flaman Bölgesi'ne, Frankofonlar Valon Bölgesi'ne gitsin. Brüksel'i de yabancı kökenlilere versinler. Hem yabancı kökenlilerden hem de Brüksel'i paylaşamama sorunundan kurtulurlar.

Türklere yönelik özgün ve toplumsal ağırlığı büyük bir düşmanlıktan söz edebilir miyiz bugün Brüksel'de sizce? Türk toplumunda böyle bir benzer düşmanlık var mı "saf Belçikalılara" karşı?

ERDİNÇ UTKU - Belçika'nın idari yapısı ve Türklerin Belçika'da en büyük yabancı kökenli grup olmaması işimize yarıyor. Bazen Belçikalılar Flaman-Valon ayrımına yoğunlaşıp bizi unutuyorlar. Son zamanlarda ise Fas kökenliler hedef tahtasında. Hatta Türklere "Siz Faslılar gibi değilsiniz" diye iltifat ediliyor. Ancak tüm Avrupa'da olduğu gibi burada da aşırı sağ yükselişte. Bundan bizler de payımızı alıyoruz. Büyük bir düşmanlıktan söz edemeyiz şimdilik. Bu düşmanlık, şu an Faslılar üzerinde yoğunlaşıyor. (FHF)

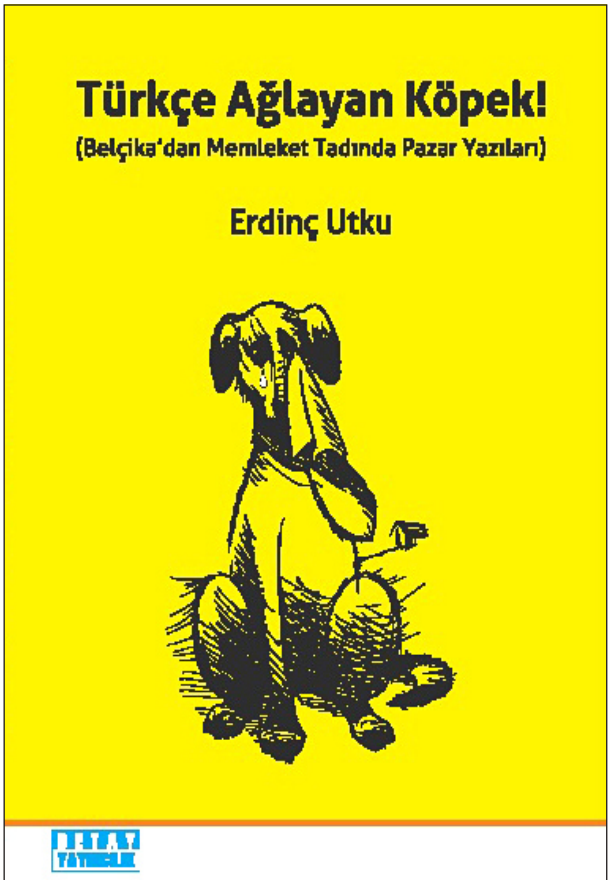



Lafla mizah, ama "laf olsun diye" mizah değil...



Sizi yazarlığınızdan çok gazetecilik yönünüzle tanıyor Belçika Türk toplumu. Biz sizin kendinize hiçbir zaman gazeteci demediğinizi ve kendinizi hep mizah yazarı olarak ifade ettiğinizi biliyoruz. Öncelikle yaklaşık 15 yıldır Cumhuriyet Gazetesi'nde düzenli olarak pazar yazıları yazan, Brüksel'deki Binfikir'in kuruluşunda ve bugünlere gelmesinde 11 yıldır önemli emek sahibi olan bir kişi olarak neden gazeteci değil de mizah yazarısınız?

ERDİNÇ UTKU - *Çok zorda kalınmadıkça haber peşinde koşturmuyorum. Bu nedenle de klasik anlamda bir muhabir değilim. Köşe yazılarını, gazeteye yaptığım söyleşi, mizah yazısı ve karikatür esprisi katkılarını sayarsanız, bana rahatça gazeteci sıfatı yükleyebilirsiniz. Ancak ben kendimi mizah yazarı olarak çok daha huzurlu hissediyorum. Belki de gazeteci sıfatının çok kolay bir şekilde kullanılmasına ve ayağa düşürülmesine bilinçaltı bir tepkidir benimki! Henüz insanlar Mizah Yazarlığı sıfatını kullanarak resepsiyonlarda veya davetlerde hava atamıyor. Üstelik kolay yapılabilecek bir iş de değil!*

Sizce mizah nedir?

ERDİNÇ UTKU - *Yıllar önce benimle yapılan bir söyleşide "Mizah, kültür ve sanatın yaramaz çocuğu... Ama halkın işine en çok yarayan çocuğu..." demiştim. Lafla mizah yapıyorum ama "laf olsun diye" mizah yapmıyorum. Ezilenlerin yanındadır benim duruşum; yazdıklarım genellikle siyasi, bazen absürd, bazen çok edebi, bazen çok karşıt ve kışkırtıcı, bazen sinir, bazen felsefi... Çoğu zaman gülümsetici... Mizahçı, hayatın orta yerinde durmalı... Hayatın yanında yer almalı... Çarpıklığa, bozukluğa ve saçmalıklara Don Kişot inancıyla saldırmalı... Çoğu zaman "akıntıya yürek çektiğini" bilse bile... Ezilenlerin, halkın yanında olmalı, ama yeri gelince uğradığı haksızlıklara duyarsız kalan, tepki göstermeyen halka da batırmalı iğneyi... Mizahçı kendisiyle de alay etmeli... Hayatın tıkanmış damarlarına yaptığım "by-pass"tır mizah. Yaşamı güzelleştirir...*

Mizahta 30 yılı geride .ıraktınız. Son kitabınız ise bundan öncekilerden farklı olarak mizah değil bir deneme. Neden 30'uncu yılınızda mizah değil de bir deneme kitabı ile okuyucuları şaşırttınız. Yoksa burada da bir mizah mı var?

ERDİNÇ UTKU - *Mizah yazarlığına adım atışımın 30'uncu yılında mizah dışında bir kitapla okuyucu ile buluşmak heyecan verici. İyi de oldu. Mizah dışındaki bir özelliğimi kitaplaştırmış olduk. Ancak mizah kitabı yayınlamamakla birlikte 30'uncu yılımda "Yaşasın Boşanıyoruz" adlı kabareyi kaleme aldım. Bu oyunum kanayan bir toplumsal yarayı sahneye taşıyor.*

(SERPİL AYGÜN)

Mutlaka bir hınzırlık bulaşmış yazılar

Son kitabınız 'Türkçe Ağlayan Köpek'e geçmeden önce diğer kitaplarınızdan bahsetmek istiyorum. İlk kitabınız 'Dil Zaptedilemez ki' dışındakiler siz Avrupa'ya geldikten sonra yazdıklarınız, onlardan bahsedeceğiz ama ilk kitabınızın ilginç bir yanı var. Kitabı kibrit armağanlı olarak yayınlamışsınız. Biraz bahseder misiniz, neden kibrit hediyeliydi ve içeriği neydi?

ERDİNÇ UTKU - İlk kitabım 1990 yılında çıktı ve siyasi aforizmaların yardımı ile ülkedeki baskıları mizahi bir dille ortaya koymaya çalıştı. "Her şeyi devletten bekleme, kendi kitabını kendin yak" sloganıyla kibrit armağanlı olarak satıldı. Amacım ülkemizde düşünce özgürlüğüne yapılan baskıları sergilemekti. Bu çıkış oldukça dikkat çekti ve satış rakamlarına yansıdı.

İkinci ve üçüncü kitaplarınız yine mizah, ama aforizmalardan oluşuyor. İkinci kitabınız da Avrupalı Türklerle ilgili yine değil mi?

ERDİNÇ UTKU - *Bir bölümü aforizma diğer kısmı küçük mizah yazılarından oluşan ikinci kitabım "Akıntıya Yürek Çekmek"te Avrupalı Türklerin dünyasına bir pencere aralamaya çalıştım. Onların günlük yaşamlarını, çeşit çeşit sorunlarını, bilinçlerini ve bilinçsizliklerini, kopukluklarını ve kopartılmalarını küçük küçük ama düşündürücü cümlelerle anlatmayı denedim. Neo-Naziler, ikiyüzlü Türk ve Avrupalı politikacılar, Avrupalı Türkler, Önyargılı Avrupalılar, Türkiye'deki Türkler vb. birçok kesim, göndermelerden ve dokundurmalardan nasibini aldı. Üçüncü kitabım "Amerikanca HAYATIMIZA Türkçe ALTYAZILAR" da yaşamımıza davetsiz giren ve onu tutsak alan Amerikanca yaşam biçimini de yermeye çalıştım. Sadece ABD yayılmıyor, sayesinde artık Türkçemiz de ağızlar "yayılarak" Amerikan aksanıyla telaffuz ediliyor. Sadece bize değil, dünyaya empoze ediyorlar Amerikanca düşünüp, Amerikanca yaşamayı... Sinemadan medyaya, ekonomiden savaşa kadar... "Amerikanca Hayatımıza Türkçe Altyazılar"la ışıldak tutmaya çalıştım. Çok bilinmeyenli yaşamlarımızı, küçük küçük, hayat serüvenlerinden imbikten geçercesine damıtılmış damlalarla, aforizmalarımla anlatmayı denedim.*

Son kitabınızda özelde Belçikalı Türklerin ama genelde Avrupalı Türklerin yaşamlarını anlatıyorsunuz. Kitabınızı siz nasıl tanımlıyorsunuz?

ERDİNÇ UTKU - *Cumhuriyet gazetesindeki yazılarımda 1990 yılından beri yaşamımı sürdürdüğüm Belçika'dan Cumhuriyet okurlarına, birasıyla, çikolatasıyla, kızarmış patatesiyle, çizgi romanıyla, Jacques Brel'iyle Belçika'yı ve Belçika'daki yaşamı, sürrealist vaziyetleri, ülkenin karmaşık siyasi yapısını ve politik gelişmeleri yansıttım. İlginç olduğunu düşündüğüm gözlemlerimi paylaştım. Yurt hasretini, vazgeçilen hayalleri, adanan hayatları, Belçika'da bir Türk olarak yaşamanın dayanılmaz ağırlığını, buradaki "Nasrettin Hocalık" hallerimizi, Belçikalı Türk portrelerini, "gurbette" yaşlanmayı ve toprağa verilmeyi, Avrupa Birliği ve Belçikalılarla "a la Turca" ilişkilerimizi de bolca anlatmışım! Bir mizah yazarı olarak "ciddi" ve "oturaklı" yazı yazmakta zorlandığımı itiraf etmeliyim. Ya yazının başlığına ya da içeride bir yerlere mutlaka bir "hınzırlık" bulaştı. Cumhuriyet'te yayınlanan yazılarımdan Belçikalı Türklerle ilgili olanları bir bütünsellik çerçevesinde toparladığım son kitabımda, amacım Türkiye'deki Türklere Avrupalı Türkler hakkında gerçekçi bir fotoğraf sunarken anavatanda "Gözden ırak olan gönülden Alamancı" muamelesi gören biz Avrupalı Türklere de bir ayna tutarak kendimizle yüzleşmemize katkıda bulunmaktı.*

Yeni projeleriniz neler?

ERDİNÇ UTKU - *Belçika'yı "pazar yazılarıyla" keyifli bir şekilde anlatacak "Yeni Başlayanlar için Belçika" adında bir kitap hazırlamayı düşünüyorum. Bunun yanında şu anda "Haini Meçhul İlişkiler" adlı bir tiyatro oyununu da yazmakla meşgulüm.*

(SERPİL AYGÜN)

BİZİMKİLERİN YOLCULUK DAYANIŞMASI BAŞKADIR

"Avrupamdan" uçak, yolcu ve valiz savaşları

YAKUP KARAHAN



AMSTERDAM - Hollanda'dan önemli bir iş için üç arkadaş acilen İzmir'e uçmamız gerekti. Aradık taradık 24 saat içerisinde İzmir'e uygun bir uçak veya bağlantılı bir uçak bulamadık. Yolculuk yapacağım diğer iki arkadaş bu konularda deneyimliler. Hollanda'ya en yakın yerlerden biri Almanya'nın Düsseldorf şehri. Hemen buradan bir İzmir uçağı ayarladılar.

Amsterdam, Düsseldorf arası çok uzak değil, bir-iki saat içerisinde varıverdik.

Almanya'yı bilenler veya Avrupa'da yaşayanlar Düsseldorf'u da bilirler. Benim ilk gidişimdi. İlk izlenimlerim de çok önemliydi.

Düsseldorf'u şehir olarak görmedim. Direkt havalimanına gittik.

Düsseldorf havalimanında inanılmaz bir kalabalık. Yalnız neredeyse hemen hemen herkes Türk. Diyebilirim ki, ben bu kadar Türk'ü, Türkiye'de dahi bir arada görmedim. Göz alabildiğince Türk vatandaşı. Öyle ki havalimanı görevlilerinin, Türklere hizmet verenleri de Türk. Sadece birkaç Alman pasaport polisine rastladığımı söyleyebilirim.

Mahşeri kalabalık arasında biraz çabalayarak, nereye gideceğimizi, hangi sıraya gireceğimizi kestirip işlemlerimizi yaptırmak için kuyruğa girdik.

Sırada beklerken ilginç bir durum dikkatimi cekti.

Valizini teslim etmek için bekleyenlerin yanına birileri yanaşıp bir şeyler soruyorlar veya söylüyorlar. Birbirlerini tanıyıp tanımadıklarını pek kestiremiyorum. Yalnız bu görüşme bazen biraz uzayabiliyor. Bazı eşyalar alınıp veriliyor. Bir alışveriş var gibi. Garip bir durum söz konusu. İzliyorum, ama bir türlü ne olduğunu bilemiyorum ve anlam da veremiyorum. Yalnız bu durumdan dolayı işlemler uzuyor, sıra bize bir türlü gelmiyor.

Birlikte yolculuk yaptığımız diğer iki arkadaşım -bunu sonradan anlıyorum- deneyimli olduklarından pek oralı değiller.

Ben merakla olan biteni izliyorum.

İşlem sırası bize gelince aynı şekilde bir-iki kişi yanımıza yanaşıveriyor.

Arkadaşlarım, yanımıza yanaşıp bir şeyler söylemek isteyenleri hiç dinlemeden hemen onlara arkalarını döndüler.

Ben davranışlarının pek sosyal ve samimi olmadığı düşüncesi ile yanımıza gelen yaşlı başlı insanlari dinlemeye ve anlamaya karar verdim.

- Buyurun?! Bir şey mi söyleyeceksiniz?

- Kusura bakmayın rahatsız ediyoruz ama, sizin valiziniz yok galiba.

- Evet sadece çantam var, neden?

- Bizim biraz kilo fazlamız var da? Çok para tutuyor, bir iki valizi sizin adınıza bagaja versek olur mu?

Haaa!.. Anladım ki, deminden beri uzaktan gördüğüm, yandan gelip bir şeyler söylemeler, indirip kaldırmaların bütün nedeni valiz fazlası, kilo fazlası imiş...

Birçok insanın bildiği gibi uçak şirketleri belli kilo üzeri taşımaya ekstra para talep etmekte. Bizim Avrupa'da yaşayan amcalar, teyzeler de buradan oraya, oradan buraya sürekli bir şeyler taşıdıklarından her daim bagaj fazlalığına bağlı sorun yaşamaktalar.

Çözüm olarak da fazla bagajı olmayan diğer yolculara ricada bulunup kendi valizlerinin bir kısmını onların adına uçaga veriyorlar. Bu sayede ekstra ücret ödemiyorlar.

Çok hızlı bir şekilde söylenenleri değerlendirdim ve yapamayacağımı, acele işimin olduğunu belirttim. Zira valiz kaybolsa benim işlem yapmam gerek vb. açıklamaya çalıştım.

Yanıtımdan pek memnun olmadılar, ama benim de kararlıı olduğumu görünce üstelemediler. Sanırım "Hayır" cevabına da alışık olduklarından ya da "Olabilir, insanlık halidir" diye de düşünmüş olabilirler, hemen yandaki diğer yolculara durumlarını anlatmaya karar verdiler.

Kalabalıktan dolayı işler biraz uzadı, biraz gecikmeyle uçağa alındık. Tahmin ettiğim gibi uçak tamamen dolu. Ön sıralarda bir yer vermişler, arkaya bakmaya dahi cesaret edemiyorum. İnanılmaz bir kalabalık, en önemlisi de, evet en önemlisi

de uçak yolcularından üçte birinin çocuk veya bebek oluşu.

Çocukları, bebekleri çok severim, ama yolculuk anı tavsiye etmem.

Uçağa herkes yerleşti. Eksik kalmadı. "Host" Bey, yani Türkçe karşılık olarak otobüslerdeki "muavin" veya "kaptan yardımcısı" diye adlandırabileceğimiz kardeşimiz, gerekli uçuş bilgilerini, kemer ayarlaması ve bağlama vb. bilgileri verdi. Kalkacağız diye heyecan yaptık. Hatta yanımdaki arkadaşıma emniyet kemerini takarken "Aaa kilo vermişim bak kemer boş geliyor... Zuahahaha!", daha sonra kilolu birine "Yakında fazla kilolar için de ekstra para alacaklar, dikkat et, fazlalarını senden zayıf birine de veremezsin. Ne edecen o vakit?!.. Hohiaiaiaia!" diyerek sevinçten kötü bir iki espri bile yaptım.



Yakup Karahan

Şaka değil, Hollanda'dan geldik, üzerine havalimanında uzun süre bekledik, uçağa binene kadar da zaman geçti. Şükürler olsun sonunda yerleştik. Yaklaşık 4 saat kadar sonra İzmir'deyiz. Kendimce keyifli işler peşindeyim: "Uyusam mı acaba, yoksa biraz gazete mi okusam?.."

Ben böyle saf saf hayaller kurar iken, her an hareket etmesini beklediğim uçak, bütün bilgilendirmeler yapılmış, kalkışa hazır olduğu vurgulanmış olmasına rağmen yaklaşık bir saattir kalkmıyor.

Birden bunu fark ettim..

Birden...

Çünkü uçağın yarısına yakın nüfusu oluşturan çocuk ve bebekler hep bir ağızdan ağlamaya başladılar.

İnanılmaz bir huzursuzluk ve gürültü. Birinin ağlaması digerini harekete geçiriyor.

Analar, babalar elde tutamıyor. Oyuncak veren, emzik veren, olmadı, enerjisi yetmediği ve elinden bir şey gelmediği için çocuğu yere çakacak kadar sinirlenenler var.

Bütuün çocuklar ve bebekler ağlıyor.

Uyumak da haram, gazete okumak da haram... Sağa sola boynu bükük bakar olduk...

Yanımdaki arkadaş, uçak işlerinden anlayan biri. " N'ooldu acaba ?.. Tüh yazık oldu, çok zararları var. Bu kadar uzun beklediler..." diye uçak şirketine acıyor.

Bu arada gecikme bir saati da geçmiş durumda.

Çocuklarin dışında artık büyükler de homurdanmaya başladılar. Yetkili birini arıyorlar ama bulamıyorlar. Hostesler ve "Host" (muavin) aradan geçmemeye özen gösteriyor.

Herkes söyleniyor. Kimse ne olduğunu bilemiyor.

- Arıza mı var acaba?

- Valla n'ooldu kimbilir?

- Ne olacak ya, hata bizde ki, bunlarla yolculuk ediyoruz!...

Bu arada uçağın kalkışı iki saat gecikti.

Çocuk ve bebekler ağlamaktan bitkin düşmü durumdalar. Gene de susmak yerine ağlamaya devam ediyorlar ve ağlamaları artık iniltiye dönüşmüş durumda.

Uçağın içinde inilti bir uğultu şeklinde kulak tırmalıyor.

Yolcular da iyice sesini yükseltmeye başlayınca muavin bey açıklama yapmak durumunda kaldı: "Kusura bakmayin geciktik. Birazdan detaylı açıklama yapacağız. Yalnız benim bilmek istediğim bir şey var."

Dikkatle muavini dinliyoruz.

- Yolculardan kimse başkasının bagajını aldı mı?

Ses cikmayinca tekrar etti.

- Uçakta kimse başka bir yolcunun eşyasını kendi eşyası gibi bagaja verdi mi?

Bir iki hareketlenme oldu ama tam sağlıklı bir cevap da çıkmadı. Birkaç kişi ayağa

kalktı. Arada uyuyanlar ve duymayanlar var.

Sonra görevli gitti, geri geldi, belli ki sorun çözülmüyor. Bu arada üç saata yaklaştı hâlâ kalkamadık.

- Bakın beyler, işte bu yüzden kalkamıyoruz. Kim başkasından valiz, çanta, torba, ne ise artık, aldı da kendi adına bagaja verdi ise hepsi ayağa kalksın…

Uçağın yarısı ayağa kalktı. Anlaşıldı ki, neredeyse uçağın bir yarısı diğer bir yarısının eşyasını rica üzerine kendi adına bagaja vermiş.

Bir süre sonra uçağa dışarıdan başka görevliler gelip bir açıklama yaptılar.

- Bagaj veren bir yolcu rahatsızlanmış. Türkiye'ye gidemeyecek. Eşyalarının geri indirilmesi gerekli. Onun için valizini verdigi kişinin gerekli işlemleri yapması gerek… Gene uçağın yarısı ayağa kalktı.

Görevliler herkese uzun uzun bakıp bu işin böyle olmayacağına karar verdiler ve uçaktan ayrıldılar.

Gene yarım saat geçti. Uçağın içindeki uğultu ağırlaştı, kulakları tırmalıyor. Uykusuzluktan pelte gibi olduk.

Görevliler bir süre sonra iki koluna girdikleri yaşlı bir teyze ile uçağa geldiler.

- Hadi teyze, göster bakalım, valizini kime verdin?!..

Teyze baktı baktı kimseyi teşhis edemedi. Zaten hastalanmış takadi yok.

Görevliler yeni bir çalışma yöntemi geliştirdiler. "Bu teyzenin valizini kim aldı?" diye sordular. Anlık bir çalışma olduğundan kimse birbirini hatırlamıyor.

Alan kişi bulunamadı.

Başka bir yöntem geliştirdiler. Valiz alanları sıra sıra alıp teyze ile yüzleştirdiler.

- Bak bakalım teyze, bu adama mı verdin valizi?

- Siz de iyi bakın, bu teyzenin valizini mi aldınız?

- Sen miydin?.. Nasıl bir valizdi?. Nereliydin? Yanında kim varıdı? Siz Karamanlı değil miydiniz? Sen vermedin, ya oğlun vermedi miydi? Kocan da oradaydı da o gelmeyecek miydi?..

Derken, derken valizi alan kisi zar zor teşhis edildi. Olsa olsa budur diye teyze ile birlikte uçağın dışına alındı.

Daha bunlar aşağı inecekler, uçaktan bütün valizler geri indirilecek, valizi teşhis edecekler, gidip resmi işlemi tamamlayacaklar...

Neyse gene bir saat kadar bir sürenin ardından işlem tamamlanmış olacak ki valizi alan kişi geri döndü.

Uçağın içine girer girmez de inanılmaz bir gürültü, tezahürat ve hakaretle karşılandı.

İyi bir şey yaptığını düşünen amca "Ya ben ne ettim? Günahım ne?!.." diye kendisini karşılayanlara sorular sordu.

Yolculardan biri tepkilerin nedenini kısaca kendisine özetledi:

- Ya arkadaş sende hiç mi utanma arlanma yok?!.. Be terbiyesiz adam, niye aldın kadının valizini?!..

- Arkadaş aldım da cebime mi koydum?!.

- Bak hâlâ konuşuyor!… Senin yüzünden bu kadar geciktik!

Oysa ki uçağın yarısı diğer yarısının valizini üzerine yazdırmıştı. Burada valiz verenler rahatsızlanmadığı için diğerleri eleştirilmedi.

Yaklaşık 6 saatlik gecikmenin ardından İzmir'e uçtuk. Uçağın içinde herkes birbiriyle küs gibiydi. Kimse sohbet etmedi. Herkes söylendi. Çocuklar inledi...

Bir kısmı da bu firma ile gitmeme kararı aldı...

Unutmadım, unutamadım...

YAKUP KARAHAN




PoliTeknik
OCAK/ŞUBAT | Sayı: 10
Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Bildirgesi – 1948
Eğitim Haklarının Genişletilmesi Üzerine
Düşünceler ve Öneriler III
Göçmen Sivil Toplum Kuruluşlarında Çocuklar için
Nitelikli Çalışmaların Yapılandırılması Üzerine
www.politeknik.de
info@politeknik.de

Yeni Posta

Bize ulaşmak için:

Telefon: 0731 - 960 93 87 **Fax:** 0731 - 960 93 89 **Büro**: Einsteinstr. 59 89077 Ulm
E-Mail: info@yeniposta.de **Web:** www.yeniposta.de
facebook.com/yeniposta • twitter.com/yeniposta

Güney Almanya'nın 4 Eyaletinin 1992'den beri En Büyük Türkçe Yerel Gazetesi



Avrupalı Türklerin Dünyaya Açılan Penceresi:

www.yeniposta.de

ÜNSAL ÖZBAKIR'IN IŞIKLI AKSİYON SANATI

Belli bir anı **yakalayabilmek**









Foto: **Thomas Dickhardt-Wagner**

FRANKFURT – Tam bir aksiyon sanatı bu. Malzemesi ışık. Sadece ışıkla yapılıyor. Sanatçı Ünsal Özbakır, yıllardır ışıklı enstalasyon etkinliklerine katılıyor ve "belli bir anı, ışığın oluşturduğu bir çerçevede biçimlendirmeye" çalışıyor. Bazen bu tek an, tek bir ışık noktasına da dönüşebiliyor.

"Işık sanatçısı" Özbakır, geçen ay ortasında Frankfurt'ta düzenlenen ışık etkinliğine katılmadan önce yaptığı açıklamalarda, bu kez kısmen daha farklı bir yol izlediklerine dikkat çekti. Bu yıl "Hessen Körler ve Görme Özürlüler Birliği" (Der Blinden- und Sehbehindertenbund in Hessen e.V.) adlı kamu yararına dernek için gerçekleştirilen ışık gösterisinin, yıllar içinde geliştirilen bir üslubun sonucu olduğunu kaydeden Özbakır, bu sanat türüne ve görme özürlü insanlara destek için **www.bsbh.org** ve **www.sanartelier.com** adresleri üzerinden rahatça bağlantı kurulabileceğini belirtti.

Ünsal Özbakır, malzemesi ışık olan bu sanatsal etkinliğin özellikle kent yaşamındaki rolüne ve etki alanına işaret ederken, sanatsal etkinliklerde yeni üsluplar için yeni alanlar açılmasının çok önemli olduğunun da altını çizdi. (FHF)

Bizim REGION Aachen

AACHEN, DÜREN, HEINSBERG VE EUSKIRCHEN İÇİN TÜRKÇE DERGİ

4 BÖLGE
25 ŞEHİR
21 TOPLULUK



"**REGION AACHEN**" BÖLGESİNDE
TÜRKÇE KONUŞAN **48.000** İNSANA
HİTAP EDEN, TAMAMEN YEREL
TEK **TÜRKÇE** YAYIN ORGANI

1 Nisan 2016'da bir şaka yapacağız *ve çıkacak olan*
yeni sayımızla ***3. yılımızı kutlayacağız!***



%100

YEREL • TARAFSIZ • ÜCRETSİZ

www.**bizimaachen**.de

BİR SERGİ VE TÜRKİYE KÖKENLİ ÜÇ RESSAM

Dieburg'da **renkler** ve **çizgiler**









DIEBURG - Frankfurt yakınlarındaki Dieburg ilçesinde üç ressamın işleri, karma bir sergiyle sanatseverlerin değerlendirmesine sunuluyor. 29 Nisan'a kadar açık kalacak olan bu resim sergisinde İzzet Aydın, Yeşim Yaprakkıran ve Ömer Yaprakkıran'ın yapıtlarından seçmeler yer alıyor. Sergi, Dieburg Belediye Binası fuayesinde gezilebilecek.

Eleşkirt doğumlu ve çocuk yaşta Almanya'ya gelen İzzet Aydın, daha önce de aynı mekânda yapıtlarını sergilemişti. Aydın, bu tür etkinlikleri ileride de sürdürmek istediklerini belirtti.

Çalışmalarını zaman zaman karma ve kişisel sergilere katılarak sanatseverlerin görüşüne sunan Yeşim Yaprakkıran, İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi'nden mezun. Çalışmalarını eşi ve ressam-grafiker Ömer Yaprakkıran ile birlikte Frankfurt yakınlarındaki Neu-Isenburg ilçesinde sürdüren Yeşim Yaprakkıran, bu sergideki çalışmalarıyla ilgili şu açıklamalarda bulundu:

"Özgürlükten yola çıkarak resimlerimde konu olarak kuşları seçtim. Kuşlara, yani özgürlüğe, dolayısıyla hayvanlara, çevreye verilmesi gereken değeri işlemeye çalıştım. Bu vurgu için, kuşları çok renkli çalışarak olduklarından daha canlı gösterdim. Ayrıca, 'İstanbul'u Kurtarmak' başlıklı resimde de bu şehrin çarpık yapılaşmasını, çevreye verilen zararla birlikte tarihi yapıların mutlaka korunması gerektiğini, hatta belki de Atatürk gibi bir kurtarıcı tarafından kurtarılması gerektiğini anlatmak istedim. Bu arada, yok edilmesinler diye tarihi eserleri gemiye alıp kurtarmayı da resimlemeye çalıştım."

İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Okulu'nu bitiren ve daha sonra bursla geldiği Almanya'da Kassel'daki Gesamhochschule'de "Film ve TV Grafiği" bölümünde lisans sonrası ek öğrenimini sürdüren Ömer Yaprakkıran da çalışmalarından bir küçük seçmeyle bu sergiye katıldığını belirtti. Ömer Yaprakkıran, "Önemli olan, bu alanda çalışmalarını sürdüren Türkiye kökenli insanların varlığını, Alman toplumuna da hatırlatabilmek. Aydın çalışmalarının ürünlerini somut olarak ve sanat aracılığıyla çoğunluk toplumuna aktarmamız gerekiyor" dedi. (FHF)


Yaşasın Boşanıyoruz! 20 Mart'ta Gent'te
.binfikir.
Okuyun, bir fikir edinin
www.binfikir.be
"Belçika İslamı" gündemde
Belçika karnavallarda neşe buldu
Şubat ayı, zam ayı!
THY'nın kararı tartışılıyor
Europalia Türkiye sonrasında
EUROPALIA ARTS FESTIVAL TURKEY
BEN ZATEN ÖLMÜŞ-TÜM !
Charlie Hebdo'nun eleştiri oku
Plastiyen Nihat Demir Artfikir'de
www.binfikir.be

Regional,
Hessisch aber
Türkisch



www.hessen-toplum.com


BERLİN'deki KİTAPÇINIZ!
AHMET ÜMİT
ELVEDA güzel VATANIM
AYŞE KULİN
Tutsak Güneş
UĞUR DÜNDAR
PAZARLIK YOK
Peri Gazozu
Ercan Kesal
MURATHAN MUNGAN
HARİTA METOD DEFTERİ
Emrah CİLASUN
Yeni Paradigmanın Eşiğinde
'BEDİÜZZAMAN' EFSANESİ
ve
SAİD NURSÎ GERÇEĞİ
EMRAH SERBES
deliduman
gökkuşağı kitabevi
regenbogen buchhandlung
Adalbertstraße 3
10999 Berlin
Tel. 030/26 30 31 46
Fax: 030/26 30 31 47
Email:
regenbuch@yahoo.de
Web:
www.regenbogen-buch.net